

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betű sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM 367

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM 161.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, május 15.

Mai számunk főbb közleményei:

Bizalom a kormány iránt.
Mozi a város közgyűlésén.
Új konzulátusok szervezése.
Arad a Maros.
Titokzatos öngyilkosság.
Börtön Vera grófnő zsarolójának.
A rendőrkém képviselő botránypöre.
Letartóztatott és elítélt igazgató.
Friebeisz Miklós meghalt.
„A külpolitikát én csinálom.”
Tisza István gróf lovagias afférja.
Tarkaságok.

Az aláírások csődje.

Arad, május 14.

(Levél a szerkesztőhöz). Az én boldogult atyám, akinek a halálos ágyán megesküdtem, hogy váltót senkinek nem fogok zsíralni, bizonyára az éjjel megjelenik az álmomban, hogy elmondja:

— Látod, látod, nem mondtam, hogy ne irj alá.

Tisztelt Szerkesztő ur, amit aláírtam, nem volt váltó, hanem egy más hosszú papiros. Aláírtam hetvenhárom más városatya társammal együtt — egy kérvényt, hogy négy adótiszt fizetését javítsa meg a város. Aláírtam, úgy, ahogy váltókat szoktak aláírni. A váltó zsíralásánál nem nézik meg az összeget, sem a lejáratot, legfőleg azt, hogy ki van előttünk aláírva. Ha az „jó” akkor szívesen ugrunk be a könnyelműségbe, a kockázatba. Én sem olvastam el a kérvényt, vagy in-

ditványt; azt néztem, hogy ki van előttem. Mondhatom, egytől-egyig komoly, jó hitelű, konzekvens városatyák, ha azok merték a kérelmet szígnálni, nekem igazán nem lehet az övéknél okosabb véleményem.

A váltózsírónak az szokott a következménye lenni, hogy az embernek fizetni kell. A mostani aláírásnak komolyabb kára lett: az erkölcsi blamázs. A város mai közgyűlése egyhangulag elvetette azt, a mit a közgyűlés többsége, hetvennégy városatya az aláírásával megerősített. Tehát ugyanazok, akik az aláírók voltak, ma egyszerre másként döntöttek.

Az érdekelt tisztviselők kára csak egy csalódás, a melyért azzal kárpótolhatják magukat, hogy megalakítják a véleményüket a hetvennégy tag szótartása és következetessége felől. A nagyobb kár a mienk, azoké a városatyáké, a kiknek aláírása ezzel elveszítette hitelét, a kiknek beadványait tehát a tanács és a közvélemény a jövőben, azzal fogadhatja: „hiszen ugyanis megváltozik a véleményük, mire a szavazásra kerül a sor!”

Lehetne ugyan mentegetni magunkat azzal, hogy a tanács informálása után másként állt előttünk az ügy, mint a mikép azt az indítvány aláírásakor láttuk. A dolog azonban nincsen így. A mai esetet a nemezis rendezte így, hogy megbüntesse azokat a városi tisztviselőket, akik alá-

írásokért házaltatnak, és megbüntesse a városatyákat, akik aláírnak valamit csak azért, mert nem tudnak nemet mondani, mert nem akar közülről egyik se rosszabb ember, kegyetlenebb szíve lenni, mint a másik.

Ez a ferdeség, amint mondani szokták, megbosszulta önmagát. Hiszen a városatyáknak ez a gyöngesége paripa lett volna minden városi tisztviselő részére, aki soron kívüli előléptetést, pótlékot, vagy hasonlót akart volna a jövőben elérni.

Lehet, sőt valószínű, hogy azoknak az adótiszteknek ügye, akik érdekében mi hetvennégyen aláírtunk valamit, igazságos, méltányos volt. Annál sajnálatosabb ez; de annál inkább elrettentő a példa; még egy ilyen igazságos kérelem is elbukott, mert rossz módszerre építették a kivitelét.

Most mi úgy vagyunk, mint az olyan jószívű váltózsírás, a kinek aláírását nem honorálják a bankok: mindenkinek szívesen aláír, hisz úgy se lesz kára belőle. Most mi aláírhatunk akárhány beadványt, ugyanis független attól a közgyűlési határozat. Aláírni más és szavazni más.

Vagy ennyire mégse szabad prédálni a városatyai komolyságot? (Tekintélyről már bajos beszélni.) Akkor becsüljük meg ezt elsőben a városi tisztviselők és ismerjük el közvetítő fórumnak a tanácsot, a mely, ha nincs is végig igazságérzettel megtöltve,

Krausz ur és a nők.

Irta: Benda Jenő.

Ebben az üzletben csupa nagyon finom és nagyon szép asszonyi holmit árultak. Zizegő selymeket, subogó zsuponokat, csipkéket, szalagokat. A pultokon összehajtogatva lágyan simuló, ragyogó színű, puha és illatos kelmék várakoztak, hogy eleven csodákká éledjenek egy-egy szép asszony természetén. Halk, előkelő tónus uralkodott bent; a ragyogó kirakat-táblák előtt egész nap korzózó urak és korzózó asszonyok hullámoztak. Az asszonyok meg-megálltak az üvegablakok előtt, azután belibbentek az ajtón. Diszkrét, az ember szívére csiklandozó parfüm-illatok keveredtek a levegőben; a gazda fekete zsakettben hajlongott vendégei előtt, a segédek komolyan és ceremóniásan emelték le az állványokról a pompás szöveteket, mintha ünnepélyes szertartással hódolnának egy ismeretlen istenség előtt.

Odakinn opál színekkel ömlött el a kora téli este, idebenn már meggyújtogatták a lámpákat, amikor egy előkelő urihölgy lépett be az ajtón. Fülében vakítóan szórták a fényt a briliánsok, finom metszésű arcát rózsaszínre oszította a hideg, kezét fázósan mélyesztette drága szőrmemuffjába, kucsmáján drága kócsagtollak egész vastag kötege pompázott. Két segéd egyszerre sietett eléje:

— Parancsol kéremalásan!

A hölgy mosolyogva bölintott a fejével:

— Köszönöm! Krausz urhoz jövök! Engem Krausz ur szokott kiszolgálni!

A főnök, aki sudár magas alakjával és borotvált arcával inkább egy angol diplomatához hasonlított, mint egy váci-utcai kereskedőhöz, erre a szóra figyelően fölkapta a fejét. Krausz ur ebben a pillanatban azzal foglalkozkodott, hogy a tulsó sarokban egy másik hölgy részére a bevásárolt holmiktól összeállította a számlát. Amikor a nevét hallotta és a hölgyet meglátta, messziről kiáltotta:

— Igenis kérem alásan, azonnal jövök!

A főnök a kassza mellett megvárta, amíg az a másik hölgy odahozza a Krausz ur számláját és kifizeti. A hölgyet mély hajlongással kísérté ki, maga nyitotta ki előtte az üzlet ajtaját; azután hirtelen visszatért a kasszához és fojtott, suttogó hangon ezt mondta a pénztáros kisasszonynak:

— Kisasszony, kérem csak a Krausz ur számláját!

Átvette a számlát, kétszer egymásután figyelmesen átnézte, azután szépen észrevétlenül zsebébe csuszította. Megállt a bolt egyik szögletében és onnan figyelte, hogy Krausz ur mit csinál?

Krausz ur nagy buzgalommal dobálta le a legdrágább selymeket a polcra. A hölgy egyik keskeny kis kezéről lehuzta a keztyűjét és a selymeket úgy vizsgálta. Haragos zöld kelmék feküdtek halvány lila szöveteken, cse-

resnyepiros, csillogó sárga, égszínű kék selymek simogatták egymást. Pompás és merész átmenetű színek, a hölgy kis keze tauésta-lanul járt közöttük, látszott rajta, hogy nem tud dönteni nem tud választani. A legszebb a leggyönyörűbb volna mindegyikből egy, minden napra más és más ruha, mindegyik ruha olyan könnyű, olyan gyönyörű, mint egy színes felhő, tavaszi égbolton este, amikor a nap már lebukott a láthatár mögé.

Krausz ur arca egyetlen egy nagy széles mosoly volt, ahogy itt forgolódott. Krausz ur kis köpcös emberke volt, már közel a negyvenes évekhez. Szerette a tulságosan színes és föl-tűnő formájú nyakkendőket, de egyébként rendes és nagyon tiszta öltözkű volt. A faját egészen rövidre nyíratta, kerek koponyája olyan volt, mintha leborotváltak volna és ragyogott a villanylámpák erős fényében. Amikor a selymeket mutogatta és a vevő szeme előtt festői rancokba ejtegette, könyökét magasra emelte és folytonosan beszélt és folytonosan a válogató hölgy szemébe nézett. Apró, fekete, erősen csillogó szemek voltak Krausz urnak, hamiskán pislogott velük és egész lényében volt valami bizalmaskodó, anélkül, hogy toladó lett volna. Ez a bizalmaskodás illett egy olyan emberhez, akinek tanácsát a hölgyek a legbizalmasabb toalett-dologhoz is ki szokták kérni és Krausz ur megérdemelte a bizalmat, mert nagyon értett a szakmájához. Hangja olvadó és lágy mellékszöngéssel csengő volt,

mégis jobban ismeri a tisztviselők dolgait, mint odakünt a városatyák; és vigyázzunk arra mi is, a törvényhatósági bizottsági tagok, a kiknek végül bizonyos esetekben rossz embernek, kemény lelkeknek is kell lenni. És ezért én újból megfogadom neked, apám szelleme, hogy szavazatért se zsirálók senkinek.

Egy a hetvennégyből.

Bizalom a kormány iránt.

(Pop Cs. István sürgős interpellációja.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 14.

A képviselőház ma igen látogatott ülést tartott, amelyen az appropriációs javaslatot tárgyalták. Az ülés végén Pop Cs. István interpellációt intézett a kultuszminiszterhez a hajdudorogi magyar püspök állítólagos visszaélései miatt.

Az ülésről ezt jelenti tudósítónk:

A Ház mai ülését háromnegyed tizenegykor nyitotta meg Szász Károly alelnök. Bemutatta Vargha Gyula kassai és Tabakovits Miklós nagyikikindai képviselők megbízóleveleit. (Eljenzés.) Bejelenti, hogy Pop Cs. István képviselő sürgős interpellációra kért engedélyt a hajdudorogi püspökség részéről történt állítólagos visszaélések miatt. Az elnök az engedélyt megadta. Mártonffy Márton a közoktatásügyi, Kenedi Géza a pénzügyi, Sipeky Sándor a vízügyi bizottság jelentését terjesztette elő. Harkányi János báró az iparfelügyelők tevékenységéről szóló jelentését nyújtotta be.

A napirend első pontja

az appropriációs javaslat

tárgyalása. Hegedűs Lóránd a kormány iránti bizalom alapján kéri a felhatalmazási javaslat megszavazását.

Sennyey Miklós báró: Sohasem fogja elismerni, hogy az ellenzéki politikának a célja az, hogy az ellenfél munkáját lekicsinyelje. Közgazdasági szempontból foglalkozik a javaslattal. A múlt esztendőben súlyos csapás érte az országot. Nem látja semmi jelét annak, hogy a kormány megelőzné a bajokat. Utalt a múlt esztendő vízkároira. Valódi gazdasági fellendülés addig nincs, míg folyóinkat hajózhatókká nem tesszük. A Duna—Tisza-csatorna létesíté-

sét sürgeti. Miután a kormány politikája nem elégíti ki, a javaslatot nem fogadja el.

(Csödben az ellenzéki taktika.)

Mándi Samu örömmel hallotta Sennyey ellenzéki kritikáját, bár sok mindenben nem ért vele egyet. Dicséri a pénzügyi kormányzatot és gratulál a nemzetnek, hogy a költségvetésben jelentkező kétszázmilliós többletkiadást elbirja. Csodálja, hogy a földművelésügyi tárca költségei évek óta nem változnak és nem tartanak lépést a többi tárccal. Szóvá teszi az ellenzék távolmaradását. Az ellenzék csak akkor jön be — ugymond — a Házba, ha erőszakról és visszaélésekről beszélhet s ferde világításba helyezheti a kormány működését. A jogrend visszaállításáról beszéltek és ime, a nemzet az időközi választásokon a kormánynak ad igazat. Az ellenzék kifogásolta a pártkassza intézményét és ime, kimennek a tengerentúlra s gyűtenek a pártkassza céljaira. Darányira hivatkozik, aki a parlamentben idézte Eötvös József szavait, hogy a kutakat meg lehet mérgezni, de az országot nem. A pártkassza intézménye nem mai keletű. Felhánytorgatták a pártkassza dolgát a múltban is s ez a szemrehányás épen olyan régi, mint maga a parlament. De azt is leszögezi, hogy amikor az ellenzék a kormány padjain ült, egész más véleményen volt a pártkasszáról. A mérgezett gyanúsítások, az epés kirohanások nap-nap után kevesebb hatást gyakorolnak a közönségre. Az ellenzék taktikája nem érhet célt s ha majd a nemzet ítéletére kerül a sor, meg van győződve arról, hogy a választáson a miniszterelnök politikája és intakt személye fényes győzelmet fog aratni. Bizalommal van a kormány iránt s ezért szívesen megadja a kormányzashoz szükséges eszközöket. (Eljenzés.)

(Pop-Csicsó panaszai.)

Pop Cs. István szerint az appropriációs javaslat megszavazása bizalmi kérdés. Le kell szögeznie azt a sajnálatos tény, hogy a költségvetésből román célokra alig jut valami. Pedig a szegény románuság is bőven adózik a nemzetnek. Egyetért Sennyeyvel abban, hogy nálunk közgazdasági célra nem jut semmi. Azért bizalmatlan a kormánnyal szemben, mert a legutóbbi nemzetiségi vita óta semmi olyan intézkedés nem történt, ami a békét szolgálja. A kormány még mindig hajszolja a politikai tendenciájú pereket. Mi haszna például a kormánynak a kismajtényi pörből? A legnagyobb politikai tapintatlanság volt a pör megindítása. Kifogásolja, hogy a nemzetiségi párt a delegációban nem kapott helyet. Foglalkozik azokkal a nyilatkozatokkal, amelyek a delegáció bizottságaiban a román kérdésekről elhangzottak.

Elnök: Figyelmezteti, hogy a delegációban történtek feszegetése nem tartozik a vita keretébe.

Pop Cs. István: A tárgytól egy hajszálnyival sem tértem el. A román közvéleménnyel nem lehet olyan huszárosan elbánni, mint a mi parlamentünkkel. Foglalkozik a Duliskovics-afférral. Nem szavazza meg a felhatalmazási javaslatot.

(Válaszol a miniszterelnök.)

Tisza István gróf: Az egész delegáció helyesli — ugymond — azt a politikai irányt, a melyet a monarchia Romániával szemben követ. Csodálja, hogy a román képviselők szolidaritást vállaltak Vajdával. Duliskovics agent provokatóri működéséről nincs bizonyíték. De nem erről van szó, hanem arról, hogy egy ismert pánszláv agitátor levelet írt Vajdának s ez legalább is kétes világításba helyezi Vajdát. Nagyon jól tudja azt, hogy a romániai románok nem állanak pánszláv agitációk szolgálatába. Senki másra nem terjeszti ki a gyanút, csak Vajdára, és nagyon sajnálja, ha a román nemzetiségi képviselők szolidaritást vállalnak Vajdával. A kerületi beosztásnak a nemzetiségi kérdés szempontjából való hatása csak akkor fog tisztán állni a közvélemény előtt, ha a választók összeírása megtörténik. De politikai téren a nemzetiségeket nem szorítják vissza. Ezt a problémát térképekkel megoldani nem lehet. Igen könnyű kikapni egyes területeket és azt mondani, hogy a kormány korlátozza a románok érvényesülését. Pop Cs. István azt mondja, hogy március óta nem történt a nemzetiségi béke érdekében semmi intézkedés. Ez tévedés. Azóta adták ki a nyelvoktatásirendeleteket is. A nemzeti politikát akarja a kormány szolgálni, s ebben a román képviselők magatartása nem fogja tesztélyezni a kormányt.

Pop Cs. István személyes kérdésben szólal fel. Beszéde után általánosságban és részletben is elfogadták az appropriációs törvényjavaslatot. Napirend szerint három javaslat következik: az 1910. évi és 1912—3. évi közösügyi kiadásokból Magyarországra eső rész, a Földhitelintézet által engedélyezendő visszabá-lyozási kölcsön és a főkapitányság épületének kibővítése. Mind a hármat elfogadták és tetejébe Woracicki János grófnak örökös főrendiházi tagsággal való felruházásáról benyújtott javaslatot, valamint két vicinális vasutról szóló javaslatot is.

A magyar püspökség és a románok.

Azon a konferencián, amelyet a román komité vezetői tartottak legutóbb Désen, megbízták Pop-Csicsó István román nemzetiségi képviselőt, hogy addig is, míg a hajdudorogi püspökség szervezetének revíziója sikerül, tartsa

amikor egy-egy szebb hölgygyel állott szemben. Krausz ur első segéd volt a boltban és ha tehette, csakis a legszebb hölgyeket szolgálta ki, viszont a legszebb hölgyek különös előszeretettel ragaszkodtak a Krausz ur személyéhez.

Krausz egy csodaszép sáfránysárga selymet halászott ki a többi közül, ráncolta, gyűrte, ejtegette, hogy bemutassa a szövet minden szépségét, minden rugékonyságát.

— Nagyságos asszony, erre a célra ezt melegen ajánlom. Tizenöt korona egy méter!

A hölgy ujjai között megtapogatta a selymet és azt mondta:

— Nagyon szép Krausz ur! Igazán nagyon szép.

Es sóhajta tette után: — De nagyon drága, Krausz ur! Nagyon drága! Nem vehetem meg!

Krausz ur félkényőkére dőlve előrehajolt a pult fölé, belenézett a hölgy szemébe és azt mondotta:

— Hát mennyit szánt méterére nagyságos asszony?

— Hét, legfeljebb nyolc koronát!

Krausz ur tovább is mosolygott és apró szemeivel sűrűn pislogott:

— Hát megszámlálom, nagyságos asszony! Önnek, csakis nyolc koronába számlálom! Hány méter tetszik?

— Nyolc méter, Krausz ur! De jól mérje meg!

— Oh hiszen az természetes — felelte

Krausz ur, aki eközben már villámgyorsan mérte a méterrudhoz a lenge kelmét. Fogta kis ollóját és egy jó félméterrel távolabb hasította le a selymet, mint ahol azt igazság szerint kellett volna.

Az elegáns szép asszony meleg tekintettel és nyájas mosollyal köszönte meg ezt a szíves gesztust.

— Kisasszony! kérem csak a Krausz ur számláját! — mondotta újra a főnök, amikor ez a hölgy is fizetett és könnyű kis csomagban összekapcsolva vitte magával a sáfrányszínű selymet. Ujra a fejét csóválta, amikor ezt a számlát is átnézte, haragos pirosra gyalt ki az arca és sietve lépett az üzletből a belső irodába. Egy pere múlva az egyik szolga jött ki az üzletbe:

— A főnök ur kéreti Krausz urat az irodába!

Krausz ur gyanutlanul jókedvvel követte a szolgát és azután nem jött többé vissza. Hátul a raktárajtón távozott; az arca vöröses volt, mint a pipacs. A korzón akkor volt a legnagyobb sürgés-forgás; elegáns urak és elegáns asszonyok tarka csoportokban jártak, mentek, csoportokba verődtek, Krausz ur szép asszonyokat látott. Jól ösmerte őket az üzletből, ahol „kedves Krausz ur így! kedves Krausz ur úgy!” most azonban egyik sem ismerte, egyik sem látta meg, amikor elment közöttük. „Ostoba számár ember maga Krausz!” — mondta a főnök, — „a gazdáját meglopja, azután miért? Azt hiszi, hogy ezek az uri dámák azután tö-

rődnek magával?” Ostoba számár ember! — ismerte be most már maga Krausz is és befordult egy sötét mellékutcába, hogy ne is lássa őket, hogy a homályban megbujjon a maga szegényével, a maga szomorúságával. Két év alatt harmadszor jár így, az asszonyok, mindig az asszonyok miatt. De miért? Miért? Csak azért, mert az asszonyok finom parfümjé az agyára száll, mert megbódul a hangjuk csengésétől, mosolyuktól, attól a kedves és jelentősen hangsúlyozott néhány szótól: „Köszönöm Krausz ur!”

Krausz ur a Nefelejts-utcában lakott. A Belvárostól messzi ut ideo. Mint az automata ment a szokott uton hazafelé, föl a harmadik emeletre, a nyitott folyosókon. Gépiesen benyitott egy udvari lakás ajtaján. Krauszné, a sok munkában korán elnyűt, korán megvénült, sápadt és beteges asszony az ebédőasztal mellett ült és egy petróleumlámpa fénye mellett kis fia nadrágját foldozta. Amikor az urát ebben a szokatlan, korai órában meglátta, ijedten ejtette ölébe a kezét. Krausz szinte visszahőkölt az asszony arcától, csak most jutott eszébe, hogy ennek mit mondjon?

— Történt valami? Miért jöttél haza? — kérdezte az asszony.

Krausz csak bölintott a fejével, kitette az asztalra azt a néhány forintot, amit kétheti fölmondásra, végkielegítésként kapott és szomorúan megtérve ejtette magát egy székre a divatjuktól kiment barkettekbe öltözött, lapos mellű, sápadt asszony mellé.

napirenden az ügyet. Ennek az utasításnak megfelelően, a képviselő ma sürgős interpellációra kért és kapott engedelmet a képviselőház elnökétől.

Az interpellációnak, amelyet az ülés végén terjesztett elő Pop-Csicsó, a következő a szövege:

Interpelláció a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz a hajdudorogi egyházmegye hatóságainak többrendbeli visszaélései tárgyában.

1. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy a hajdudorogi görög katolikus magyar egyházmegye több egyházközségében a szent liturgiát tartják, annak dacára, hogy a pápai bulla kimondja, hogy azért kreálja ezt az új egyházmegyét, mert „item periculum advertatur probrosissimi illius abusus a summis pontificibus damnati, rudu cendi nimirum linguas vernaculas in sacram lithurgiam?”

2. Van-e tudomása arról, hogy a nemrég Debrecenben elhunyt Muresan János érkörtvélyesi lelkész temetése alkalmával Ruttkay arki- mandrita és Papp Gyula lelkész az egész temetési szertartást magyar nyelven szolgáltatták és utóbbi a jelenvolt román papság és intelligencia megbotránkozására dicsőítette az elhunytakat azokat a tényeit, hogy aromás könyveket a templomból és iskolából száműzte?

3. Van-e tudomása arról, hogy még 1913-ban Jankovics volt püspöki külhelynök körrendeletet bocsátott ki, melyben a balázsfalvi érseki egyházmegyétől elszakadt egyházközségek által fontartott iskolákban a magyar nyelvet, mint tananyvet rendelte bevezetni és hogy ez a rendelet ma is érvényben van?

4. Van-e tudomása arról, hogy e rendelet alapján a csikseredai kir. tanfelügyelő ezen iskolának a magyar tananyvú iskolák közé való törzskönyvezését rendelte el?

5. Van-e tudomása arról, hogy a jelenlegi püspök a román egyházközségek román nyelvű beadványait és fölterjesztéseit visszautasítja és fenyegetés mellett kötelezi, hogy csak magyarul levelezzenek?

Hajlandó-e a legszigorubb vizsgálatot indítani azok ellen, akik a szeretet és béke helyett a legsovénabb magyar politikát provokálják?

Jankovich Béla miniszter kijelentette, hogy érdeklőleges választ még nem adhat, de már most tiltakozik ama föltevés ellen, mintha a pápát a magyar hatóságok a püspökség felállításaakor félrevezették volna.

A kormány őszi munkaprogramja. Budapestről jelentik: A munkaterv, melyet tízenegy hónappal ezelőtt Tisza István gróf miniszterelnök kitűzött, részben már megvalósult. Néhány kisebb törvényjavaslat tárgyalása még a nyári szünet előtt vár a képviselőházra, az után szünet lesz, még pedig előreláthatólag október 20-ig. Ősszel a közigazgatás államosításáról még a nyári szünet előtt beterjesztett javaslatok tárgyalásával akarja megkezdeni a kormány a munkát, s ezt fogja követni az új polgári törvénykönyv. A javaslatokat esetleg most letárgyalják a bizottságok. A közigazgatási reform három törvényjavaslattal foglalkozik: a törvényhatósági tisztviselők kinevezéséről, az új beosztásról s a közigazgatás új rendszeréről. Az őszi munkaprogram még: a középiskolai reform, melyet a Közoktatásügyi Tanács javaslatai alapján terjeszt elő a közoktatási miniszter. A kereskedelmi miniszter két legelső javaslata lesz a munkásbiztosító pénztárak revíziójáról, s a telefonarifa reformjáról készülő két tervezet. A földmívelési miniszter készíti az új erdőtörvényt és az állategészségügyi törvény revízióját. A pénzügyminiszteriumban javaslat készül a betéti üzletekkel foglalkozó pénzintézetek reformjáról; ez a javaslat azonban még sok megbeszélést és tanácskozást kíván. Több javaslat készül az igazságügyminiszteriumban is a büntetőtörvény egy novelláris módosításairól.

Mozi a város közgyűlésén. (Elfogadott szabályrendelet. — Incidens egy határozat kimondásánál.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 14.

A mozik maguk sem tudnak programjukra izgatóbb számokat kitűzni, mint a mozisabályrendelet. A közönség annyira megszerette ezt a közigazgatási színjátékot, hogy két éven belül most már negyedszer kellett előadnia a tanácsnak. Az előadás ma annyival volt jobb a régiéknél, mert valószínűleg az utolsó, minthogy a város részesedését megállapító skálára kompromisszum történt az érdekeltekkel és a bruttó bevétel 8-10-12 százaléka helyett a város csak 6-8-10 percentet szed 50 ezer, 75 ezer és azonfölüli jövedelemből.

Ezzel a kérdés „izgató” része lekerült a napirendről és most már a város részére biztosított három moziügy értékesítése következik. A tanács utasítást kapott, hogy váltsa ki a jogokat a rendőrségtől és a nyilvános árverés megtartására tegyen a jövő havi közgyűlésnek előterjesztést.

Hosszas vita után tudott csak a törvényhatóság a mai folytatólágon tartott közgyűlésén megállapodásra jutni a mozi szabályrendelet ügyében. Kovács Vince tanácsnok az ismeretes tervezetet elfogadásra ajánlotta, de a közgyűlés beavatottabb része élénk ellentmondással fogadta ezt a javaslatot, mert tudta, hogy a város vezetősége és az érdekeltek között, a kérdés végleges megoldása kedvéért, tárgyalások folytak, amelyek eredményre is vezettek.

Várták is, hogy az elnöklő Varjassy Lajos polgármester a vita megindulását előzze meg azzal, hogy a skála módosítására vonatkozólag tegyen proposíciót, azonban mielőtt még a polgármester nyilatkozhatott volna, Schütz Henrik dr. jelentkezett és a szabályrendelet első szakaszához tett módosító indítványokat. Kivánta, hogy a 3 új jogot a város nyilvános árverésen értékesítse és hogy az Erzsébet város is kapjon mozit.

Miután Jegessy Károly dr. főügyész felvilágosította, hogy a közgyűlésnek ezeket a kérdéseket a szabályrendelet kapcsán készítenő kezelési szabályzatban kell elintéznie, Schütz dr. a 3. szakaszt bírálta és a mozik megélhetésének szempontjából bírálva a skálát, azt magasnak mondotta, mert — ugymond — az 50 ezer és 75 ezer korona jövedelem határok oly közel esnek egymáshoz, hogy itt két százalékos adó emelkedés igaztalan lenne és ezért a következő progressziót javasolta: 50 ezer korona bevételig 4 százalék, 50-100 ezerig 6 százalék, 100-200 ezerig 8 és ezen túl 10 percent legyen az adó. Végül azt javasolta, hogy a pauszál összeg három évre alapíttassék meg, de meghosszabbítható legyen.

Parcz Béla dr. annak hangoztatásával, hogy habár ellensége a monopoliumnak, de tekintettel a mozik kulturális feladataira elfogadja a kontingentálást a tanács által javasolt skála mellett, az összeg határok következő beosztását javasolta: 50 ezer koronáig 8 százalék, 50-100 ig 10 százalék, ezenfölül 12.

A polgármester látva, hogy még igen sok felszólaló van, azt kérte, hogy általánosságban döntsenek előbb és csak azután tárgyalják a részletkérdéseket. A törvényhatóság egyhangulag elfogadta a szabályrendeletet.

Az első két szakaszt ezután változatlanul elfogadták kiegészítve Schütz dr.-nak pauszálra vonatkozó indítványával. A 3. szakasznál Múlek Lajos és Adler Andor egyértelműen kárhoztatták, hogy a város a mozik bruttó jövedelmét adóztatja meg és ezt az eljárást mind-

ketten erkölestelennek nyilvánították. Múlek dr. azért, mert a város a rendőrségi és tűzoltó díjak fejében már egyszer huz jövedelmet a moziktól, Adler pedig azt jelentette ki, hogy ha a miniszter kívánja a tanács által javasolt skálát, akkor nincs érzéke a kereskedelem és ipar érdekei iránt és kijelentette azt is, hogy nincs olyan adónem a világon, amelyet a bruttó bevétel után kellene fizetni.

Hát a házber adó micsoda? — kiáltották Adler felé, aki épen úgy, mint Múlek dr. 4-6-8-10, illetve 4-6-8 százalékos részesedést javasoltak.

A vitát a polgármester felszólalása szakította meg és fejezte be.

Védjük a mozikat addig, ameddig lehetett — mondotta — de ha ez így megy tovább, akkor csak nekik, de nem a városnak lesz jövedelme. Hogy végre dűlőre vigyük ezt az ügyet, javaslom, állapítsa meg a közgyűlés a skálát 6-8 és 10 percentben.

Általános helyeslés követte a polgármester szavait és a közgyűlés ezzel a módosítással elfogadta a 3. szakaszt, valamint stíláris módosításokkal, a szövegezés megjavításával valamennyi paragrafust is. A tárgysorozatnak a mai ülésre maradt pontjait is kellő érdeklődéssel tárgyalták, sőt egy ízben egy kisebb ka-liberű incidens is élénkítette a mai tanácskozás menetét.

Erős szóharc volt Nagy Sándor dr. és társai ama indítványánál, amelyben azt javasolták, hogy Moldován Ödön rendőrhadnagynak szolgálata elismeréséül adjon a törvényhatóság 600 korona személyes pótlékot. A tanács az indítvány elutasítását kérte és a polgármester erős bírálatot mondott afölött, hogy a tisztviselők főnökeik megkerülésével, a városatyák útján fordulnak a közgyűléshez, sőt igaztalanak mondotta, hogy egyes tisztviselők helyzetét javítsák, a többiét pedig nem.

Nagy Sándor dr., Sugár Jenő dr. és Tabakovics György dr. Moldován érdemeinek megleg elismeréssel adózva, elfogadásra ajánlották a kérelmet és a tanács javaslatát a szavazásra jogosult 22 tisztviselő szavazatával szemben a 39 bizottsági tag elvette és a pótlékot megadta.

Az Aradi Tornaegyesület ismeretes kérelmét, hogy a tribünt építhesse a tornacsarnok előtt és a város álljon jót a felveendő 35 ezer korona kölcsönért, Avarffy Ferenc ellenzte hevesen, mert nem lát garanciát az egyesületben arra, hogy az adósságot törleszteni is tudja majd.

Nagy megütközést keltett ez a beszéd az egylet hiveiben.

— Eláll, eláll — kiáltja Reisinger Ferenc dr. De Avarffy nem zavartatta magát.

A közgyűlés Szathmáry János érvelését fogadta el, aki más városok példájára mutatott rá, ahol igen sok pénzt áldoznak a sportra. Arad is követte a példát és teljesíti a Torna Egylet kérelmét.

Ugyancsak tisztviselői fizetésjavítást, illetve előléptetéseket indítványozott Zima Tibor és 74 törvényhatósági bizottsági tag. A közgyűlés nagyobbik felének emez akarata ellenére is a tanács azt javasolta, hogy a szóban forgó adóhivatali tisztviselők ügyét adják ki a szervező bizottságnak.

Nagy Sándor dr. a kérelem teljesítését javasolta, de Fábry Sándor dr. azt hangsúlyozta, hogy ez nem lehet módja a fizetésrendezésnek, mert igaztalan, hogy a tisztviselők egy sorát előléptessék, a másikat pedig nem és hogy ne a tanácstól induljon ki a kezdeményezés. Priegi István dr. hasonló felszólalása után, a meglehetősen nagy zajban a polgármester csengetett,

majd feltéve a kérdést, hogy elfogadják-e a tanács javaslatát így szolt:

— A tanács javaslatát elfogadottnak nyilvánítottam.

— Ki fogadta el — kérdezte emelkedett hangon Pálmai Lajos dr.

— Erőszak — kiáltotta valaki a polgármester felé.

— Tiltakozom az elhangzott kijelentés ellen — mondotta a polgármester — mert én feltettem a kérdést és nem hallottam, hogy valaki ellenezte volna annak elfogadását.

— Csak a terem rossz akusztikája lehet az oka az ilyen elintézésnek — szolt újból Pálmai dr. — mert ezen az oldalon hangzott el több „nem” is.

A pillanatnyi zavarban ismét erős zajongás keletkezett.

— Tul vagyunk a dolgon, mondotta az elnök és a közgyűlés megnyugodott, lecsendesedett.

A női felső kereskedelmi iskola létesítésére vonatkozó tanácsi javaslatot tárgyalta ezután a közgyűlés és azt elfogadta Varjassy Lajos dr. ama kiegészítő javaslatával, hogy a fiú kereskedelmi iskola felügyelő bizottságát megbízzák, gondoskodjék már most egy igazgatói teendővel megbízandó tanárról, aki a szülőkkel érintkezzék, a beiratásokat eszközölje. Adler Andor azt óhajtott, hogy a leányiskola létesítésénél kérje a város az összes érdekelt testületek közreműködését és szervezen részére külön felügyelő bizottságot, de ezt nem teljesítették.

Kimondotta a közgyűlés, hogy a kulturpalotai műtárosi állást betölti választás után és a pályázat kiírására utasította a polgármestert.

Végül Faragó Gyula földbérlőnek azt a kérését, hogy a múlt évben bérbe vett, de nem konyhakertészeti üzemre használt 210 hold után esedékes bért a közgyűlés mérsékelje, elutasították, ellenben megengedték, hogy a tanács a vele kötött szerződést október elsején felbontassa.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Letartóztatott és elítélt igazgató.

(Betáblázott hozomány.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 14.

A vizsgálóbíró elfogató parancsa alapján tavaly Passauban letartóztatott Moór Keresztély dr., a csillaghegyi árványvíz vállalat igazgatóját. Moór dr. két évvel ezelőtt nősült. A feleségének családja első helyen betáblázott követelésre huszonegyezer korona kölcsönt adott a vállalatnak, amely ennek fejében Moór drt igazgatóvá nevezte ki. Közben a vállalatnak újabb tőkére lett szüksége, s Moór dr. a felesége tudta nélkül aláírt egy törlési nyilatkozatot, amelyben megengedte, hogy felesége jelzálogilag biztosított követelése második helyre kerüljön. Ilyképen Gerstl Rudolf huszezer koronás követelése került első helyre s a család a pénzt elvesztette. E közben a társaság feljelentést tett Moór dr. ellen, hogy bizonyos összegekkel nem számolt el. A feljelentéshez a megkárosított család is csatlakozott s így történt azután, hogy Moór dr. nagy gyorsan Passaubá utazott, ahol letartóztatták. Pár heti vizsgálati fogság után azonban szabadlábra helyezték. A mai tárgyaláson Moór dr. tagadta a bűnösségét.

A büntető bíróság délután fél három órakor hirdette ki az ítéletet Moór Keresztély dr. igazgató ügyében. A vádlottat másfél évi börtönre ítélte és nyomban le is tartóztatta.

§ Tömeges bírói kinevezések. Mint megírtuk, a polgári perrendtartás életbeléptetése újabb három havi halasztást szenvedett tisztán törvényhozási okokból. Az életbeléptetés már teljesen elő van készítve s Balogh Jenő miniszternek — mint megbízható forrásból értesülünk — az a terve, hogy amint az 1914—15. évi költségvetést megszavazzák — amely a költségek fedezéséről gondoskodik — végrehajtja az új polgári perrendtartás életbeléptetésével kapcsolatosan szükségesekké vált kinevezéseket. Mint értesülünk, június elején 60 új polgári tanácselnököt s 90 bírói neveznek ki, továbbá a megfelelő segéd- és kezelőszemélyzetet, úgy, hogy a bírói kar a reform anyagi előnyeit már a jövő hónaptól kezdve érezni fogja. A halasztás nem befolyásolja a budapesti központi járásbírói felállítását sem, amennyiben ez az intézmény új eredeti tervek szerint már szeptember elején megkezdheti működését.

Börtön

Vera grófnő zsarolójának.

(A törvényszék Strahlendorf báró szerelméről.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, május 14.

A büntető törvényszék több napi tárgyalás után ma délután hirdette ki ítéletét Esterházy Vera grófnő zsarolói, Strahlendorf Henrik báró és Böjti Emma, a grófnő komornája ügyében. Ketten szövetkezve tudvalevőleg ellopták Vera grófnő naplóját és úgy akarták értékesíteni a kincset, hogy folyton pénz kértek az urnától, azzal fenyegetve, hogy különben közreadják a naplót. A törvény Strahlendorf bárót lopás és zsarolás miatt egy évi súlyos börtönre, továbbá öt évi hivatalvesztésre ítélte, kéthetenként egy börtinnappal súlyosítva, Böjti Emmát fölmentették.

Az ítélet indokolásában kimondja, hogy a bíróságnak az a meggyőződése, hogy maga Strahlendorf báró nem tulajdonította el a naplót. A báró magatartása közönséges zsarolásnak tekinthető. Bűnössége abból a körülményből is kiderül, hogy Jankovich dr.-ral folytatott beszélgetését kereken letagadta. Nem áll meg vádlottnak az a védekezése, hogy csak tréfáról volt szó, sem az, hogy a grófnő közelébe jutás volt csupán a célja, ennek az állításnak ellentmond viselkedése, mert ha igaz, amit mond, úgy nem lett volna szabad követelnie a pénz azonnali letétbehelyezését. A bíróság úgy találta, hogy a napló tartalma teljesen közömbös az eset megítélésénél. A vádlottnak a grófnő iránt érzett vonzalmáról nem lehet beszélni. Mert aki szeret egy asszonyt, az a komorna jelenlétében nem mulat azon, ami az urnóknak szent. Aki szeret egy asszonyt, nem ír annak olyan levelet, amelyet önmaga szemtelennek tart. Aki egy asszonyt igazán szeret, az legintimebb titkait nem meséli el a rendőrségnek és egyéb személyeknek. A büntetés kiszabásánál súlyosító körülménynek vette a bíróság a követelt összeg nagyságát és azokat a rendkívüli gyötrelmeket, amelyeket Mahler dr. a zsaroló fenyegetések folytán szenvedett. Böjtöt azért mentették fel, mert a bíróság nem győződött meg arról, hogy a vádbeli cselekményben része lett volna.

Strahlendorf báró az ítéletet nyugodtan fogadta, védője, Rosenfeld Viktor dr. semmiségi panaszt jelentett be az ítélet és különösen annak hivatalvesztést kimondó része ellen.

Uj konzulátusok szervezése.

(Magyarok a kínai vasut mentén.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 14.

Mindkét delegáció albizottságai elfogadták a külügyminiszterium költségvetését és nyilvánvalóan a teljes üléseken sem történik változás Berchtold gróf előterjesztésében. Júliustól kezdve, a költségvetés alapján, diplomáciánkban számos változás történik; egész sor új diplomáciai képviselőt ad a monarchia.

Az új követések közül az albániai már felállították; 90.600 koronájába kerül évenként a monarchiának Albániában való képviselőtünk. Ez lévén az egyetlen új állam, új követés csak ez lesz, de annál több új konzulátus szervezését akarja a külügyminiszter.

Münchenben, ahol eddig tiszteletbeli konzulátusunk volt, 52.300 korona költséggel valószínűs főkonzulátust szerveznek. Ennek oka az, hogy Münchenben 70.000 osztrák lakik, s Bajorországban ezenkívül 80.000 polgára él a monarchia két államának.

Madridban is valószínűs konzulátus lesz, mert a monarchia nem tudott tiszteletbeli konzulátust kapni. Spanyolországban eddig a barcelonai főkonzulátuson kívül nem volt konzulátusunk. Svájcban, az ország keleti részén megforduló nagyszámu osztrák és magyar kedvéért Sanct-Gallenben lesz új valószínűs konzulátus. A németországi dortmundi alkonzulátus konzulátus lesz; ezt a rangemlést azzal okolják, hogy ott 30.000 hazai munkás, köztük 20.000 bányamunkás tartózkodik.

Amióta az olaszok elfoglalták Lybiát, a külügyminiszter úgy látja, hogy külkereskedelmünk ott fejlődik, a tripoliszi tiszteletbeli konzulátust így valószínűs alakitják át. Sokkal távolabb eső lesz a karbini osztrák-magyar konzuli hivatal. Északmandzsuriaival — a külügyminiszter szerint — fejlődik a forgalmunk, s a keletkínai vasut mentén igen sok osztrák és magyar telepedett le. Eddig Karbinban hónapoként megjelent a tiensini konzulátus egyik hivatalnok a s ott honosaink érdekeit képviselte, ezenfelül bírskodott is. Éppen ezzel a jogszolgáltatási hatáskörrel és a forgalommal okolja meg Berchtold a karbini konzulátus szervezésének szükségességét. Ez a hivatal 51.000 koronába kerül, a tripoliszi pedig 34.000 koronába.

Az Egyesült Államokban a kivándorlás miatt kell fejleszteni konzulátusainkat. Berchtold Washington és Montane államokat beutaztatta és áttanulmányoztatta a kivándorlók életviszonyait. Berchtold azt hiszi, hogy a kivándorlás a Panama-csatorna megnyitása után az Unió északnyugati államai felé növekedni fog. Washington államában máris 15—16.000 osztrák-magyar honos él, a sok olyan kivándorló is ott telel, aki egyébként Alaszkában telepedett le. Ezek a kivándorlók vadászattal, halászatval és favágással foglalkoznak, igen sok a bányamunkás, akinek a helyzete azonban igen rossz. Emiatt Seattleban tenyleges konzulátust állítanak fel. Saint-Louisban is lesz új konzulátus, mert Missouri, Kansas, Arkansas és Oklahoma szövetséges államok területén kétszáz-ezer magyar és osztrák telepedett le. A külügyminiszter azt hiszi, hogy a Mississipi mentén a Panama csatorna megnyitása után, szintén sokan fognak kivándorolni.

A monarchiának ez idő szerint 10 nagykövetsége, 23 követése, 40 főkonzulátusa, 68 konzulátusa, 14 alkonzulátusa van. A tiszteletbeli konzulátusok száma 370.

Tisza István gróf lovagias afférja.

— Provokálta Rakovszky Istvánt. —
Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 14.

A delegáció külügyi vitájában az ellenzék újra hozzányult ismert fegyveréhez, amellyel annyiszor próbálkozott már meg, valahányszor fontos ügyek tárgyalásánál érvekkel előállani nem birt. Megint belé akartak kötni a munkapártba, sőt ezúttal egyenesen a miniszterelnökbe. Rakovszky István vállalta a szerepet és olyan hangon szólt a miniszterelnök felé, hogy Tisza István gróf kénytelen volt a botrányt kereső urakat komolyan figyelmeztetni. Természetes, hogy ők, a hősi lovagok erre is csak gorombasággal válaszoltak, majd siettek lovagias ügyet támasztani a dologból, hogy egy neveléses és képtelen mesével állhassanak elő: a miniszterelnöknek elintézetlen ügye van Polónyi Dezsővel. Ezt a fénytelen és pompásan pengő hamis pénzt azonban már nem lehet forgalomba hozni. A miniszterelnök lovagiassága igazán nem szorul bizonyításra. Tisza István gróf ezen a téren is helyt szokott állani és helyt is állott mindig kijelentéseiért, tetteiért. Nem egy politikai eredővel bíró lovagias ügye volt, nem egyszer forgatott kardot férfias szavai, tettei következményeképp vagy olyankor, ha egyéni integritásában próbálta a politikai elfogultság érinteni. Neveléses és önmagától széteszlő tehát az ellenzéki műbotrányrendezők nagyhangú lovagiaskodása, különösen akkor, ha ezek Rakovszky és Polónyi részéről jönnek, akik a politikai karriérsinálást nagyrészen a vívóteremben tanulták. Tisza István gróf nem akkor fog egy ügyet lovagias utra terelni, amikor Rakovszkyéknak úgy tetszik, hanem akkor, amikor ennek szükségét látja.

A miniszterelnök most is helyt áll, provokálta Rakovszkyt, de mint késő éjjel értesülünk az afférből nem lesz — párbaj.

A politikai affér előzményei a ismereteseek. Rakovszky Béla, Rakovszky István fivére erősen támadta Berchtold politikáját, mire gróf Tisza István többször közbeszólt és azt állította, hogy Rakovszky Béla gyanúsított.

— A gyanúsítás nem az én szokásom, meglehet, hogy a miniszterelnök uré; — felelt Rakovszky Béla. — Kikérem, hogy ilyen hangon beszéljen velem!!

Gróf Tisza István miniszterelnök ekkor közbeszólt:

— Jó lesz vigyázni!

Egy pillanatra mindenki elképedt és Rakovszky István haragosan közbeszólt:

— Nekünk nem kell vigyáznunk magunkra. Mireánk nem mondtak olyant, mint a miniszterelnök urra.

Tisza István: Mit mondtak rám?

— Azt tessék Polónyi Dezsőtől megkérdezni! — szólt Rakovszky István.

Tisza István erre lekicsinylő gesztussal intett egyet és az incidens látszólag befejeződött.

Tisza István gróf miniszterelnök azonban még tegnap délután elégtételt kért Rakovszky Istvántól Odescalchi Géza herceg és Csekonics Gyula gróf útján, Rakovszky István Windischgraetz Lajos herceget és Pallavicini György őrgrófot bizta meg ügye elintézésével. A két fél segédei a tegnapi éjszaka folyamán a Nemzeti Kaszinóban találkoztak. A tanácskozásról kaszinói körökből az a hír szivárgott ki, hogy Rakovszky István segédei fölvetették Tisza Istvánnak azt az állítólag elintézetlen ügyét Polónyi Dezsővel. A miniszterelnök se-

gédei nem foglaltak állást e közbevetett kérdésben, hanem kijelentették, hogy további teendőkre nézve felükket és maguk között tanácskoznak. A tárgyalás folytatását ma este félhét órára halasztották, amikor újra találkoztak a Nemzeti Kaszinóban.

A tanácskozás igen hosszú ideig tartott s csak késő éjszaka ért véget. A segédek az eredményről semmiféle közlést nem tettek. Parlamenti körökben azt hiszik, hogy az afférből párbaj nem lesz.

Titokzatos öngyilkosság.

(A filozopter halála.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 14.

Egy budai bérpalotának egyik lakója: Sas Róbert bölcsészettan-hallgató öngyilkosságot követett el. A Fehérvári-ut 9. száma alatt a harmadik emeleten lakott s a szimpatikus, szolid fiatal ember sorsát mindenki megkönyezte, aki csak ismerte.

Tegnap reggel történt, hogy a székesfehérvári vasuti állomás közelében a sínek között egy darabokra szagatott holttestet találtak. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy öngyilkosság történt és hogy az életunt ember Sas Róbert volt.

A titokzatosság leple burkolja az öngyilkosság okát. Az elmúlt vasárnap délfelé történt, hogy egy kis fiu egy cédulát vitt föl címére a Fehérvári-ut 9. számú házba. Sas Róbert nem volt odahaza, de a fiu azért ott hagyta az irást, a melyben B. R. egyetemi hallgató kéri, hogy látogassa meg sürgősen, hogy közösen készülhessenek a vizsgára.

Később hazatért a filozopter s amikor elolvasta a nyitott cédulát, rögtön eltávozott s villamosra ült, kolléganőjének nyár-utcai lakására sietett. Este nagyon szomorú arccal érkezett vissza és szótlánul bezárkózott szobájába. Ugy látszik, már vasárnap éjszaka meg akart halni s valószínűleg mérget ivott. Hajnalban hallotta a cselédleány, hogy a lakó fájdalmasan nyög s amikor reggel benyitott hozzá, betegesen találta Sast, aki azt mondta, hogy többször hányt. A méreg azonban nem ölte meg, talán kis adagot vett be.

Hétfőn egész nap távol volt. Kolléganője több ízben tudakozódott utána, délután pedig egy J. S. nevű fiatalemberrel együtt a lakásban is járt, de hiába. Ezt névjegyen is tudatták Sas Róberttel. A filozopter kedden kora reggel izgatott állapotban eltávozott lakásáról s azóta nem látták őt. Tegnap megjelent Sas Róbert lakásadónőjénél a fiatalember nagybátyja, Schwarcz Adolf mérnök s tudatta, hogy unokaöccse öngyilkosságot követett el.

Éppen akkor hozott a posta egy levelezőlapot Sas Róbert címére. Az édesapja, Sas Vilmos dr. füzesgyarmati orvos írta neki.

„Kedves fiam, legutóbbi két leveled jó hangulatról tanuskodik, kár, hogy egy hét óta egyáltalában nem adsz magadról életjelt.”

Szegény apa nem sejtette, mikor e sorokat írta, hogy egyetlen gyermeke soha többé nem adhat életjelt magáról.

Székesfehérvárról jelentik: Az öngyilkos Sas Róbert bölcsészettan-hallgató édesatyja ma ideérkezett s itt adták át neki fia bucsulevelét. A levélben hat sűrűn teleírt oldalon keresztül arról panaszkodik, hogy megbukott a szigorlatán s ez őt, aki jelesen végezte középiskoláit és kitüntetéssel tette le első szigorlatát, rendkívül elkeserítette. Aki pótvizsgákon vergődik által — fejezi be a levelet az öngyilkos — az nem érdemli meg a tanári diplomát.

„A külpolitikát én csinálom.”

(Sternberg gróf leleplezése. — A trónörökös és Berchtold gróf. — Öfelsége üzenete az orosz cárnak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 14.

A delegációban elhangzó beszédek és az egész delegációsális munka kétségtelenül a rendesnél nagyobb érdeklődést keltették fel politikusok és a sajtó körében egyaránt. A lezajlott izgalmas külpolitikai eseményekről elmondott külügyminiszteri beszéd és a mindkét delegációban megnyilvánuló kritika az okai ennek. Egy bécsi lap mai vezércikkében Sternberg Adalbert gróf sokkal tovább megy az osztrák delegációban elhangzott beszédek mérlegelésénél és azt a fölöttébb éles kijelentést kockáztatja meg, hogy

Berchtold gróf külügyminiszternek az osztrák delegációban történt megtámadtatása a trónörökös akaratából történt.

A feltűnést keltő cikkben Sternberg gróf Clam-Martinitz grófnak, az urakháza jobbpártja elnökének legutóbbi delegációs beszédével foglalkozik és többek között ezeket írja:

Clam Martinitz gróf megtámadta a külügyminisztert. Beszédére Berchtold gróf még csak nem is reflektált, ami az urakháza jobbpártjának elnökével, mióta ez intézmény fennáll, nem történt meg. Clam-Martinitz grófnak jól kellene tudnia, hogy a nyilvánosság előtt nagyon

ismerősek a trónörökös volt szoros összeköttetései

és az ő szavait úgy tekintik, mint a trónörökös környezetének véleményét. És ha a trónörökös kedvence megtámadja a külügyminisztert, ez azt jelenti, hogy a külügyminiszter nem bírja a trónörökös bizalmát és jóakarátát.

Éppen azért egy ilyen beszéd azután jobban meginogtatja a külügyminiszter pozícióját, mint bármely más támadás. Nem is vette jó néven senki Clam-Martinitz gróf felszólalását, a következő okokból:

Amikor Giers orosz követ bucsukihallgatáson jelent meg ő felségénél, a király a következőket mondotta:

Mondja meg ő felségének, az ön uralkodójának, hogy a külpolitikát én magam csinálom és nem hagyom magam senki által megtévesztetni.

Ezt — írja Sternberg gróf — Clam gróf is jól tudja, elintézhette volna tehát az ügyet Berchtoddal in camera caritatis. Mert az ő nyilai nem Berchtold felé vannak irányítva, hanem azok sokkal magasabbra törnek. És éppen, amikor a Burg termeiben a gond és betegség árnyai suhannak...

Ezután a leleplezés után Sternberg gróf azt fejtegeti, hogy a beszéd alkalmas Romániával való jóviszonyunk megbolygatására, ami pedig ártalmunkra volna. Ez a felszólalás — ugymond — csak arra jó, hogy olajat öntsön a tüzre és felbuztassa a magyar ellenzéket. Egykor — fejezi be Sternberg gróf cikkét — aransarkantyuslovagok kormányozták Ausztriát. Most a kartellovagok uralkodnak.

A leleplezés érdekességét nem kinébbíti az, hogy az illető lap a cikk közlése után kijelenti, hogy nem osztja a cikkíró gróf nézetét.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Tündérlaki lányok, vigjáték. Komjáthy Mici bucsufelléptével. (C. bérlet.)
Szombat: Nemtudomka, operette. Diósy Nusi bucsufelléptével. (Bérleten kívül.)
Vasárnap: Tökéletes feleség, operette. Diósy Nusi bucsufelléptével. (Bérleten kívül.)
Hétfő: (Utolsó előadás.) A karszemélyzet jutalomjátéka. Cigányprimás, operette. Nyáray Antal felléptével.

* **Csendes munka.** Az Andrássy-téri Lengyel féle butorületben a ma délutáni és esti korzó közönsége egy megkapó, kedves és művészi festményt nézett szeretettel és érdeklődéssel. Nyitott ablak előtt kis munkaasztal fölé hajolva üde fiatal leányka ül és könnyű kézzel himezget tarka selyemvirágokkal cifrázott kézimunkáján: ez a témája Balla Frigyes új nagy vásznának, amelyet Arad régi és jeles művésze, ma sietve állított ki, hogy újabb stációját mutassa, ki nem aludt alkotókedvének és tudásának. A téma megválasztása, a festői földadat, amelyet a függönyön és ablaküvegen keresztül megtört fényhatásokban megoldott, a színek tisztasága, elevensége és harmóniája Balla Frigyes egyik nagyon jó alkotásává teszik a „Csendes munkát”, amely elismerést érdemlően beszél arról a másik csendes munkáról, amelyet Balla évek óta, pihenés és fáradság nélkül folytat.

* **A színház közlése.** Pénteken lép fel utóljára az aradi színházban Komjáthy Mici, a szintársulat naivája. Komjáthy Mici egyik legragyogóbb, legjelentősebb sikerét a Tündérlaki lányokban aratta. Ebben a darabban, Sári szerepében bucsuzik Komjáthy Mici Aradtól, az aradi közönségtől.

Vasárnap délután a Kis király kerül színre. Két napon, szombaton és vasárnap bucsuzik az aradi közönségtől Diósy Nusi: a Nemtudomka-ban és a Tökéletes feleség-ben. A közönség egész biztonnyal szeretetével minden jelével fogja elhalmozni a távozó primadonnát, aki öt esztendőn át a közönség dédelgetett kedvence volt.

A karszemélyzet jutalomjátéka hétfőn, május 18-án lesz. A Cigányprimás, Kálmán Imre operettje kerül színre. A címszerepet Nyáray Tóni játssza.

Nyáray Tóni az aradiak régi ismerőse, kedves színésze, akinek aradi működéséhez a színháznak sok-sok emlékezetes perce fűződik, a jövő héten néhány napon át megint vendége lesz az aradi színháznak. Kedden kezdődnek ugyanis a színházban a moziszekecs előadások, amelyeknek főérdekessége az lesz, hogy a vezetés szerepét minden darabban Nyáray Tóni játssza. Hat napon át lesznek moziszekecs előadások, mégis május 19-től 24-ig bezárólag s ez idő alatt három szkeecs kerül előadásra: Az utolsó bohém, Aranyásó és Házasodik az uram. Két naponként változik a műsor és pedig a következőképpen: 19–20.: Az utolsó bohém, 21–22.: Aranyásó, 23–24.: Házasodik az uram. Naponta két előadás lesz, este 7 és 9 órakor, ezenkívül vasár- és ünnepnapon délután fél négykor. A moziszekecs előadásokra a színházi helyárak a következők lesznek: Páholylés 2 korona, Támlásszék 1 korona 50 fillér, II. emeleti erkély 80 fillér, III. emeleti erkély 40 fillér, karzat 20 fillér.

* **Az árvaleány titka.** (Az Uránia színes szenzációs bemutatója.) A bűnös szenvedélyek világába, a bűnös lélek rejtelmibe világít be az a dráma, melyet ma mutat be először a színház. A pénztáros, aki hogy veszteségeit fedezhesse, idegen pénzhez nyul, ennek pótlására pedig hamis pénzt helyez el társánál és az sem indítja meg, hogy ezért azt súlyos büntetésre ítélik, tipust képez, mely, sajnos, nagyon gyakran látható, itt meg amott. A dráma pazar színészével, összhangzatos cselekményével kiválik a mozifilmek közül. A tárgy közel áll hozzánk, megelevenedik benne a bűnös átöröklés: a fiu apjától kapott vagyonával gazdag emberré lesz, de apja gonosz hajlamait is öröklí és ez hajítja őt, hogy egy szegény leányt tönkre tegyen. A sors épen apja áldozatának leányát vezérli elébe, de épen ez bukásának oka is, mert a bűn nem maradhat titokban, egy véletlen felfedezi azt és a bűnös elveszi méltó büntetését.

* **Összeesküvők árulója,** Novelli-vel, a világhírű művésszel, legközelebb az Urániában.

* **A nap leánya.** (Nordisk-bemutató az Apollóban.) Az Apolló színház kétségtelenül szerencsés vállalkozásba bocsátkozott bele, amikor magának biztosította a Nordisk-filmgyár újabb produktumait is. A mozi publikuma nagyrabecsüli a Nordisk-képeket, amelyek mindig művészi kiállításuk s a cselekményük eredeti és érdekfeszítő. Ilyen a ma bemutatott Nordisk-dráma is: A nap leánya. A dráma egyik része Anglia indiai gyarmatain játszódik le. Véres háborúk izgalmas jelenetei vonulnak végig a mozivászonon s a csaták morájából egy romantikus szerelmi történet emelkedik ki. Az indusleány megszereti a fiatal katonatisztet, akit ápol. A felesége lesz a hadnagynak, de amikor látja, hogy az együgyű indusnőnek nincs keresni valója a fehérek országában, megmérgezi magát. Gyönyörű a műsor többi része is. Pénteken ez a műsor kerül másodnap bemutatásra. Szombaton egy újabb szenzációs Nordisk-dráma premierje lesz.

* **Fantomas és Göre Gábor egy műsoron.** Hétfőtől kezdve eseményszámba menő műsort mutat be az Apolló-színház. Fantomas ötödik folytatása és Göre Gábor második része, egy műsoron kerül bemutatásra.

Affér

főváros és miniszter között.

(Le kell bontani a Pannónia-szállót?)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 14.

Érdekes, esetleg milliós károkat okozó affér tört ki a főváros és a kultuszminiszter között. Az új Nemzeti Színházról van szó s annak környékéről, melynek szabályozása a főváros s a közmunkák tanácsa hatáskörébe tartozik. A főváros másképp akarja a szabályozást, mint a kultuszminiszter, illetve a színház építői, Töry Emil és Pogány Mór, akik most olyan tervet készítettek, amely szerint kikelene sajátítani — az egész Pannónia-szállót.

Mikor az új Nemzeti Színházra kiírták a tervpályázatot, akkor a főváros és a közmunkák tanácsa együttesen kimondták, hogy a Nemzeti Színháznak telke s a Pannónia-szálló között egy tíz méteres utcát kell hagyni. Hogy ez sikerülhessen, tárgyalásba bocsátkoztak Glück Frigyesel, a Pannónia-szálló tulajdonosával, akinek azt ajánlották fel, hogy a Rákóczi-uti frontjából elvesznek három métert, ezért cserébe azonban az udvar felől adnak területet s természetesen frontot az új utcában.

Glück Frigyes azonban csak úgy tudja üzembben tartani a szállót, ha a Rákóczi-uti homlokzathoz nem vesznek el többet, mint két métert. Ez az ajánlata semmiképpen sem tett a színház művezetőségének s ezért most azzal a javaslattal állt elő, hogy ne három, hanem hat métert vegyenek el a Pannónia-szálló Rákóczi uti homlokzatából.

Ezt a tervet legutóbbi ülésén tárgyalta a közmunkák tanácsa. A vita, mely az előterjesztett javaslat felett megindult, igen éles és indulatos volt. Résztvettek benne Bárczy István polgármester, Harrer Ferenc tanácsnok, Hauszmann Alajos, Szabó József, Quittner Zsigmond s végül elnapolták a tárgyalást, azon a címen, hogy az előterjesztéshez nem voltak mellékelve a részletes tervek. Az elnapolás azonban inkább a főváros képviselőinek kívánságára történt, akik megijedtek a terv következményeitől. Ha a Pannónia-szálló Rákóczi-uti frontjából hat métert elvesznek, akkor a szálló üzemet feltétlenül be kell szüntetni, aminek szükségesszerű következménye, hogy a szállót ki kell sajátítani. Mert ha az új szálló fel is épülhetne a megmaradt telken, az legalább is két esztendőbe telne bele, ez alatt pedig a vendégek elszoknának a szállótól. Ezért tehát kártalanítást ítélne meg a bíróság. Ilyenformán a Pannónia-szállóból elvett hat méter annyiba kerülne, amennyiért még egy Nemzeti Színházat lehetne építeni.

Friebeisz Miklós meghalt.

(A vármegye részvéte. — Ideiglenesen Aradon temetik.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 14

Váratlanul és őszinte részvétet keltőn repült a hír ma délután, hogy a vármegyei élet egyik köztisztelőben álló szereplője, Friebeisz Miklós kürtösi nagybirtokos Aradon elhunyt. Hogy súlyos és veszedelmes betegség támadta meg nemrégiben, azt ismerősei tudták, de úgy látszott, mintha a kórt az öreg ur leküzdötte volna. Maga is azt hitte, túl van a veszedelmen, ám ma délután egy órakor hirtelen diadalmaskodott fölötte betegsége és rövid tusa után elhunyt.

Friebeisz Miklós 59 évet élt. Régi aradmegyei birtokos család ivadéka és kora ifjúságától fogva a családi birtokon, Kürtösön gazdálkodott. Élénk gazdasági tevékenységet fejtett ki, résztvett a vármegyei ilyen irányú mozgalmakban, alelnöke volt az Aradmegyei Gazdasági Egyesületnek, de emellett politikai téren is munkálkodott. Országos jelentőségűvé ugyan e munkássága nem vált, de a megyei életben egyik tekintélyes vezető tagja volt az ellenzéknek. A törvényhatóság munkájában is hathatósan résztvett és virilis jogon buzgó tagja volt a megyei törvényhatóságnak és a közigazgatási bizottságnak. Financális tudását az Aradcsanádi Gazdasági Takarékpénztárban fejtette ki, melynek igazgatósági tagja volt. Sokoldalú közéleti elfoglaltsága mellett mindig szakított időt magának, hogy alapos tudással végezze birtokának és gazdaságának irányítását és szíven viselje alkalmazottainak ügyeit. Mindezek a kiváló emberi erények az egész vármegye igaz becsülését és tiszteletét szerezték meg számára.

Betegsége néhány hónappal ezelőtt támadta meg. Jobboldalán keletkezett daganata, melyről az orvosok csak hosszabb konzultáció után tudták megállapítani, hogy ehinococcus hólyag s ezt a májba került élősködők okozták. Az orvosi tudomány két ízben is megpróbálta a beteg szerv meggyógyítását s az operációk, mintha valóban eredménnyel jártak volna, Friebeisz Miklós örömdetesen kezdett lábbadozni. A napokban, e hó 7-én meg is jelent a közigazgatási bizottság ülésén, ahol mindenki szeretettel köszöntötte felgyógyulása alkalmából. Azóta itt időzött Aradon és dolgait intézte. Tegnap nem jól érezte magát, majd ma hatalmas erővel lépett fel a régi betegség és délután egy órakor Friebeisz Miklós József főherceg-ut 14. szám alatti lakásán elhunyt.

A halál hírére a vármegye, az Aradcsanádi Gazdasági Takarékpénztár és az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület székházára kitűzték a gyászlobogót és külön gyászjelentésben emlékeztek meg az elhunytól. A ravatalt a József főherceg-uti gyászházban állították fel, a honnan szombaton délután fél háromkor helyezik nyugalomra ideiglenesen Aradon, amíg a családi sírbolt renoválása el nem készül.

Friebeisz Miklós halálát özvegye és rokon-sága siratja és kíséri sirjába Arad és Aradmegye egész társadalmának igaz megilletődése mellett.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	367
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	151
Nyomda	—	151

Arad a Maros.

(Lippánál és Radnánál kilépett medréből.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 14.

Az utóbbi napok nagy esőzései a Maros folyó vizét is alaposan megdagasztották. Az erdélyi és hunyadi hegyekből lefolyó vizek tömegét, amely rohamosan szakadt le medrébe, nem tudta befogadni a Maros és — mint ezt már tegnap jelentették — Dévánál kilépett medréből a folyó és Déva külvárosát részben elöntötte.

Az árhullám nagy víztömege ma már elérte a Maros aradmegyei szakaszait. Soborsinánál az éj folyamán fél métert áradt hirtelen a folyó és délelőtt az összes árterületeken magasan állt a kiöntött víz. Soborsin alatti folyásában a Maros inkább a temesi partok felé adta le felesleges vizét, mert az ottani part lapályosabb, alacsonyabb. Legveszélyesebbnek idáig Máriaradnán és különösen Lippán mutatkozott a Maros tavaszi áradása. A radnai oldalon a mélyebb fekvésű helyeket már elöntötte az ár, azonban közvetlen veszedelemmel nem fenyegeti az áradás a községet. A lippai oldalon már kedvezőtlenebb a helyzet. Bár a legnagyobb víz még nem érkezett Lippára, az állása máris csaknem olyan nagy, mint a múlt évi nagy áradásnál volt, amikor a medrét elhagyó Maros a lippai part házainak faláig és a lippai kórházig kicsapott. A mostani kiöntés még nem érte el ezt a fokot, de már nincsen messze a kiáradt víz vonala a házsoroktól. Lippa mélyebben fekvő külső városrészében pedig néhány ház udvarára is behatolt az ár és víz tölti meg a nem betonlapra épült házak pincéit. Az ár kulminációját és az elvonulás kezdetét ma éjjelre várják.

Aggodalommal látják a Maros áradását az Arad és Radna között lévő marosmenti községek is. A múlt évben kétszer is elborította ezekben a határokon a földeket a kiáradó Maros és csaknem minden veteményt, gabonát elpusztított. A tavalyi inséges, árvizes év után az idén hasonló árvízkar teljesen tönkretenné, nyomorba süllyesztené a derék, becsülettel küzdő gazdákat. Az árterületeken mindenütt megcsillannak már a folyó kiöntései és az elöntött víz alatt álló területek egyre közelebb jönnek a községek határát védő töltéshez.

Az aradi folyammérnöki hivatalnál nem jelentettek sehonnan közvetlenebb veszélyt és remélik is, hogy ha újabb esőzések nem lesznek, nagyobb károk okozása nélkül vonul le a tavaszi áradás a Maroson. Aradon a víz színe még az alsó partvonal alatt van és hihetőleg nem is emelkedik azon túl.

Déváról jelentik: Gyalmar község környékét a Maros elöntötte. A szántóföldek viz alatt vannak s a gazdák kétségbeesése annál nagyobb, mert ezt a területet már tavaly is kétszer elöntötte a víz. A szászsebesi állomás előtt olyan magasan áll a víz, hogy a kocsik és omnibuszok alig tudnak közlekedni. Kugyiron is kiöntött az ár és a fűrészgár rönkjeit részben a patakba, részben a Marosba sodorta.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Vöröskereszt Egyesület ápolónő tanfolyama. Az aradi Vöröskereszt Egyesület ma délután tartotta meg Vásárhelyi Janka elnöklete alatt a közgyűlést megelőző választmányi ülést. A választmány behatóan foglalkozott az egyesület ügyeivel, köztük az ápolónői tanfolyamok szervezésével. Zimmermann Károly dr., a közkörház igazgató-főorvosa hosszabb beszédben ismertette a központ intencióját, amely oda kondulál, hogy a fiókegyesületek is foglalkozzanak az önkéntes és

hivatásos ápolónők kioktatásával. Az előbbinek nincsen olyan nagy jelentősége, mint az utóbbinak, mert a hivatásos ápolónők felett rendelkezne a Vöröskereszt Egyesület, ezeknek az ápolónőknek kötelességük volna háboru esetén a harcra menni, a béke idején pedig a kórházakban kapnának alkalmazást. Azok a nők, akik a hivatásos ápolónői tanfolyamot sikeresen elvégzik, nyugdíjjogosultságot szereznek s a tanfolyam alatt is honoráriumban részesülnek. A választmány elhatározta, hogy a hivatásos ápolónők tanfolyamát már most veszi szervezés alá, az önkéntes ápolónők tanfolyamát pedig csak az ősszel tartja meg.

(*) Elhalasztott közgyűlés. Friebeisz Miklós temetése miatt az Aradvárosi Vöröskereszt fiókegyesület szombat délutánra hirdetett évi közgyűlést vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg a városháza emeleti tanácstermében. Az elnökség erről más uton nem értesíti a tagokat.

A rendörkém képviselő botránypöre.

(A prágai rendőrség ostobaságai. — Politikai maffia a háttérben.)

Távíratí tudósítás.

Prága, május 14.

A Sviha-pör tárgyalása is nagy érdeklődés mellett kezdődött. A hallgatóság szenvedélyesen vitatta a pör eddigi eredményeit és várható kimenetelét. Kilenc órakor nyitotta meg az elnök a tárgyalást, amelyen először Matusnak, az urakháza tagjának levelét olvasták föl. Matus annak idején azt ígérte, hogy a Sviha-pör tárgyalásán megjelenik kihallgatás végett. Ma fölolvastott levelében ezt az ígéretét visszavonta. Ezután Formanek képviselő levelét olvasták föl, aki arra való hivatkozással, hogy nagyon el van halmozva munkával, kérte, hogy ne idézzék be tanunak. A magánvád képviselője azonban ragaszkodik Formanek kihallgatásához.

Krykava rendőrigazgatót, Chun kerület főnökét és Klyma rendőrbiztost a törvényszék nem idézi meg tanunak, mert a hivatalos titoktartás alól nem lehet őket feloldani. Visszatartotta a törvényszék az összes indítványokat az olyan tanúk kihallgatására vonatkozólag, akiket a hivatalos titok alól föl kellene oldani. A magánvád képviselői főntartották maguknak azt a jogot, hogy e miatt semmiségi parral éljenek.

Woldan Gabor joghallgatót hallgatták ki ezután. Woldan a fia a politikai rendőrség volt irnoknjének, aki Sviha leleplezésében részt vett. Woldan elmondotta, hogy anyjától hallotta, hogy a titokzatos Wiener, aki a cseh pártok dolgairól kémkedett

a rendőrség szolgálatában, maga Sviha volt.

Erről Woldan egy barátjával, Bastika joghallgatóval együtt meg is győződött s a titokba beleavatták Anys képviselőt a Narodny Listy szerkesztőjét is.

A délelőtti folyamán kihallgatták Klofac képviselőt, aki elmondja, hogy az eset után felkereste Svihát és felszólította őt, hogy mondja el az igazságot. Sviha kiabálni kezdett s ártatlanságát hangoztatta. Erre azt kérdezte tőle, kölcsönzött-e neki Kliwa pénzt? „Soha” — volt Shiva válasza. Klofac ezután annak a véleményének adott kifejezést, hogy Svihát nem tartja képesnek ilyen tattle s azt hiszi, hogy

az egész egy borzalmas maffiának műve.

Elnök: Mégis hogyan tudhatta meg a rendőrség, hogy ön és barátjai Szerbiába akarnak utazni?

Klofac: Én úgy tudom, hogy Bauer udvari tanácsos referált erről. Én magam azon a véleményen voltam akkor, hogy közvetlen környezetemben egy detektív van. Csak az tűnt fel, hogy az az ember, aki a rendőrséget mindenről értesítette, az eset után eltűnt.

Ezután elmondja, hogy ma délelőtt bemutakozott neki egy fiatalember, aki Basztika barátjának mondotta magát és elmondta, hogy a Sviha elleni harcnak nincs ideális háttere, hanem megvan fizetve.

Basztika 2800 koronát kapott, hogy kitől, azt egyelőre nem tudja.

A tárgyalást ezután délutánig elhalasztották. A délutáni tárgyaláson Masszaryk tanárt hallgatták ki, aki elmondja, hogy ma délelőtt felkérték, menjen el a törvényszékhez közel lévő borozóba, ahol egy fiatalember vár rá. A fiatalember ezután, miután megigérte neki, hogy senkinek nem tesz arról említést, amit el fog mondani, bizalmasan közölt vele valamit. A bíróság határozatát kéri, hogy köteles-e valomást tenni.

A bíróság a tanút kötelezte vallomástételre s erre elmondja, hogy a fiatalember kijelentette, hogy már gimnázista kora óta barátságban van Basztikával, három évvel ezelőtt Basztika felfelöltötte, hogy fotográfiákat készítsen neki bizonyos aktákról, ő azonban az ajánlatot visszautasította. Később még többször fordult hozzá hasonló kérelemmel. Egy ízben azt mondta Basztika, hogy sürgős szüksége van nyolcszáz koronára, mert megismerkedett egy leánnyal s az ismeretség következményekkel járt. A Sviha-ügy után Basztika megint eljött hozzá s elmondta neki, hogy a leánnyal való históriája 2800 koronájába került. A fiatalember megkérdezte tőle, hogy honnan szerezte a pénzt, mire Basztika azt válaszolta, hogy olyan emberektől kapta, akiknek van. A bíróság felszólítására ezután megnevezte a fiatal embert, az illető Wlassika bölcsészethallgató, jómódu prágai család fia.

Elnök: Mit tart ön Sviháról?

Masszaryk: Én soha sem hittem, hogy Svihának nagy politikai energiája és befolyása volna s nem is hiszem, hogy a rendőrség Svihára nagy súlyt fektetett volna. Különben lehet, hogy

a prágai rendőrség csinál ilyen butaságokat.

Olyan jelentéseket, amelyeket itt fölolvastak, csak kis gyermekek csinálhatnak Sviha viselkedése ugyan gyanus volt, különösen a leleplezés után, mert ha valaki ellen ilyen súlyos vádak emelnek, akkor az nem fekszik nyolc napig betegen, hanem teljes eréllyel fellép támadói ellen. Az én gyanum azonban nem bizonyíték s ami a Noridny Listy-ben áll, az sem tekinthető bizonyítéknak.

Több tanút hallgattak ki ezután, akik valamennyien kedvezően vallottak Svihára nézve. Az elnök ezután a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta. A holnapi tárgyaláson kihallgatják Svihát is és valószínű, hogy estére a pör befejeződik.

A Prager Tageblatt jelenti Bécsből: A Sviha pör tárgyalása alkalmával

a prágai politikai rendőrségről olyan leleplezések történtek, amelyek bécsi körökben kinos feltűnést keltettek.

Ennek folytán a rendőrségen a legközelebbi időben nagy személyi változások lesznek. Kyrkawa udvari tanácsos, a politikai rendőrség főnökének állása megrendült.

HIREK.

Hol akar meghalni a király?

— A schönbrunni galéria. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, május 14.

A kis galéria, a nagy galéria... ez a két név sűrűen szerepel a schönbrunni bulletinokban és riportokban, de a publikum bizonyára keveset tud erről a két érdekes csarnokról.

Mária Terézia idejében a nagy galéria volt nemcsak Bécs, hanem egész Európa legnagyobb terme. Negyvenhárom méter hosszú, kilenc és fél méter széles, ugyanolyan magas. Falai fehérek, arany ornamentikával s a tömördek tükör, lámpa és a két nagy csillár ragyogó fényözönt árasztottak a galériára még abban az időben is, amikor még csak gyertyákat gyújthattak, a villamvillágításnak híre sem volt. A terem legfőbb ékessége a három mennyezetkép, amelyet Gregorio Guglielmi festett 1760-ban. A középső kép a különböző tartományok allagóriája — minden tartományt női alakok személyesítenek meg — a magasban pedig Mária Terézia ül a trónon, férje mellett, koronával és kormánypálcaival. A másik két freskó közül a jobboldali a béke műveit ábrázolja: a művészetet, tudományt, kereskedelmet és földművelést, az aloldali pedig a fegyveres erőt. Ebben a térben sétálgat reggeli után mindennap — mikor az egészsége engedi — Ferenc József. Néha megáll és szomorúan, tündödvé néz ki a csukott ablakokon át a vidám tömegre, amely minden nap előzőnli a parkot. Ferenc József nagyon szereti ezt a történelmi nevezetességű kastélyt, amelyben született és gyermekora legszebb éveit töltötte.

— Itt születtem — mondta egy napon a környezetének — és itt szeretnék meghalni is.

A napokban, mikor egyik szárnysegédével az ablaknál állt és a tömeget nézegette, hirtelen odafordult hozzá:

— Nagyon szeretnék már a szabad levegőre menni.

Aztán hozzátette:

— Gróf ur, mit szól ön ehhez a köhögéshez, amely nem akar békén hagyni?

A szárnysegéd sietve megnyugtatta a feleséget, hogy az orvosok szerint a köhögés mindennap csökken és ma már nem ad okot nagy aggodalomra. A király szótlanul végighallgatta, aztán lassan tovább sétált a hatalmas térben...

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat mindenkor a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Még erős éjjeli lehűlés várható, elvélve csapadékkal. — Sűrűgőnyprognózis: Hűvös, elvélve csapadék.

— A püspök királyi vendégei. Szombat-hegyről jelentik: A bajor királyi család ma délután Mikes János gróf püspök látogatására automobilon ideérkezett. Este hét órakor a püspök diner-t adott a királyi pár tiszteletére, amelyen részt vett a püspök rokonsága s a vármegyei előkelőségek.

— Bolgár és szerb összeütközés. Szalonikiból jelentik: Deiránból érkezett jelentések szerint egy bolgár banda Gevvelinél megtámadott és körülfogott egy szerb katonai csapatot. A szerbek kétségbeesetten védekeztek, de végül is vereséget szenvedtek.

— Mangra Vazult inzultálták Bukarestben. Bukarestből jelentik: A román tudományos akadémia előtt ma csunya botrány játszódott le. Ma volt az akadémia megnyitó ülése, amelynek befejezése után Mangra Vazul országgyűlési képviselő, nagyváradi püspöki helynök, aki tagja a román akadémiának, elhagyta az épületet. Az akadémia előtt az utcán több fiatal diák várt rá s amikor megpillantották a vikáriust, szidalmazni kezdték. Ezzel azonban nem elégedtek meg, hanem néhányan rárohantak és ütlegelni kezdték. Mangra gyors léptekkel kocsijához sietett s amíg odaért, utközben hátulról több ütés érte. Kocsisa csak nagy nehezen tudta kimenteni támadói kezei közül és hosszú időbe tellett, amíg kocsinak szabad utat tudott nyitni.

— Kossuth Ferenc befűtsége. Budapestről jelentik: Kossuth Ferenc állapota egyformán súlyos. A beteg az éjszakát nyugtalanul töltötte. Reggel felé erősen izzadt, majd nagy bágyadság vett rajta erőt. Az eszméleti zavarok igen gyakoriak. Müller báró tanár ma délután megvizsgálta Kossuth Ferencet és a következő kommunikát adta ki: A beteg éjjeli nyugalmát a rosszabbodás által előidéztet rázóhideg és hőemelkedés zavarja meg. Az érverés 75—80. A beteg egyáltalában nem táplálkozik. A gyengeség változatlan. Budapestről jelentik: Kossuth Ferencet Müller tanár ma este hét és nyolc óra között megvizsgálta. A nagybeteg a délutánt nyugodtan töltötte, de állapota változatlanul súlyos. Budapestről jelentik: Kossuth Ferenc állapota változatlanul súlyos.

— Meglepetések az orosz politikában. A berlini lengyel távirati iroda Pétervárról ezt a feltűnést keltő hírt közli: Beavatott dumakörökben a leghatározottabb formában beszéltek, hogy Goremikin miniszterelnök lemondása legközelebb be fog következni. Udvari körökben már régóta elégedetlenség a miniszterelnök működésével s a cár nyíltan kijelentette, hogy rosszalja Goremikinnek a dumában tanúsított magatartását. Beavatott körök értesülése szerint a közeli események nagy meglepetést hoznak. Udvari körökben az a határozott hír terjedt el, hogy II. Sándor cár szobrának leleplezésénél Kisenyben találkozik a cár Károly román királlyal, vagy ha ennek betegsége nem engedi, úgy a román trónörössel. A találkozón a cárné is résztvesz. Ez a találkozás nagyban meg fogja erősíteni az orosz-román viszonyt.

— Henrik porosz herceg mozdíráma. Berlinből jelentik: Hü szerelem az uszoda medencéjéig címen új filmet fognak bemutatni a berlini mozikban, amelynek Zobelitz Fedor, a hírneves regényíró a szerzője, míg a drámai földolgozás és a rendezés a német császár öccsének Henrik porosz hercegnek munkája. A herceg vette föl a filmet legutóbbi dél-amerikai útján a Cap-Trafalgar fedélzetéről. Egy csomó humoros jelenetet örökölt meg a hajósok életéből. A filmet külön meglepetésnek szánták a német császárnak és Berlinbe való visszaérkezése után bemutatják neki.

— A mexikói forradalom. Londonból jelentik: Newyorki jelentések szerint a felkelők bevették ugyan Tampicót, de a kormánycsapatok újból összeszedték magukat és rettenetes támadást intéztek a város ellen. Elfoglalták a külvárosokat és egyik pozícióból a másik után szorították ki a felkelőket. Borzalmas élet-halál harc fejlődött ki, amely mindkét részen nagy veszteségekkel járt, végül is a kormánycsapatok urrá lettek a város felett. A felkelők észak felé vonultak.

— Gyermekrontó műépítész. Zágrábból jelentik: A horvát főváros rendőrsége hónapokon keresztül eredménytelenül keresett egy gyermekrontó bandát, amely számtalan 14 éven aluli leánykát tett szerencsétlenné. Tegnapelőtt azután sikerült tettenérni a Palmotics-utcában lakó Versec Szláva nevű horvát asszonyt, aki szeretőjének: Reberszki Mirkónak közreműködésével valóságos hajtvadászatot rendezett a zágrábi iskoláslánykák ellen. Tizenegy, tizenkét és tizenhárom éves leánykák voltak az áldozatok, akiket a bűnös asszony beteg embereknek szállított. A rendőrség letartóztatta Versec Szlávával együtt Reberszki Mirkót is és az ő vallomását, valamint több leányka vádját folytán egy Grosz Viktor nevű műépítész is. Beigazolást nyert ugyanis, hogy az építész állandó vendége volt a tivornyáknak. A műépítész üzleti ügyben Vinkovcén tartózkodott és a zágrábi rendőrség távirati rendelete folytán az ottani csendőrök megvasalva vitték Zágrábba. Mint hírlik, ebben az ügyben még szenzációs letartóztatások várhatók.

— Új helyi vonatok Arad—Pankota között az Acsev. vonalán. Junius 1-től Aradtól—Pankotáig és vissza a meglevő vonatokon kívül még két pár helyi vonat fog közlekedni: A 110. sz. vonat indul Aradról reggel 5 óra 5 perckor, Ujszentannára érkezik 5 óra 51 perckor, csatlakozik a Kétegyháza felől érkező 312. sz. vonathoz, Pankotára érkezik 6 óra 31 perckor; visszafelé a 109. sz. vonat indul Pankotáról délelőtt 10 óra 10 perckor, Aradra érkezik 11 óra 34 perckor, csatlakozik Budapest felé a 607. sz. személy- és Szeged felé a 3. sz. gyorsvonathoz; a 124. sz. vonat indul Aradról délután 5 órakor, Pankotára érkezik este 6 óra 27 perckor; a 119. sz. vonat visszafelé indul Pankotáról este 7 óra 15 perckor, Ujszentannára érkezik 7 óra 54 perckor, csatlakozik Kétegyháza felé a 321. sz. vonathoz, Aradra érkezik este 8 óra 45 perckor. Ezzel kapcsolatban az Ujszentanna—Kétegyházi vonalon a 319. sz. vonat 20 perccel előbb fog indulni, vagyis este 6 óra 5 perckor, Kétegyháza felé érkezik 7 óra 47 perckor és csatlakozik Kétegyháza felé az Arad felé menő 612. sz. vonathoz; a 321. sz. vonat pedig Ujszentannáról 9 perccel később fog indulni, azaz 8 óra 9 perckor, Kétegyháza felé érkezik 9 óra 52 perckor este.

— Elsikkasztott butorok. Berán Antal aradi butorkereskedőtől egy napidíjas irnok három hónappal ezelőtt háromszáz korona értékű butort vásárolt s a vételárból kétszáznegyven koronával adós maradt. Az irnok a napokban ötvenöt koronáért eladta a butorokat, amelyeknek árát a kereskedőnek még nem fizette ki, s ma Temesvárra akart költözködni. Berán értesült arról, hogy adósa végleg el akarja hagyni a várost, értesítette az esetről a rendőrséget, s a detektívek az állomáson éppen akkor fogták el, amikor vonatra akart szállni. Az irnok ellen sikkasztás címen megindult az eljárás.

— A dohánytermelés fokozása Aradmegyében. Ma este hét órakor Aradra érkezett Tolnai Lajos dohányjövedéki igazgató, báró Natory Tivadar dr. pénzügyi főtanácsos, Bálványi Gyula pénzügyi főtanácsos és Horacek László miniszteri tanácsos. Az előkelő főtisztviselők holnap a dohánybevéltő hivatalban a használhatóság szempontjából fogják megvizsgálni a múlt évben beváltott anyagot s arról is tanácskozni fognak a helyi faktorokkal: hogy lehetne az aradmegyei dohánytermelést fokozni.

— Házasság. Weisz Izó házasságot kötött ma Weisz Róza kisasszonnyal. (Minden külön értesítés helyett.)

— Öngyilkos adópénztáros. Nagykörös-ről jelentik: Nagykörös város fogyasztási adó-hivatalának huszonkét éves pénztárosa, ifjabb Cséry László, tegnap éjjel tíz órakor főlötte magát. A fiatal Cséry új év óta volt a város szolgálatában évi ezernégyszáz korona fizetésért. Tegnap a polgármester névtelen följelentés alapján vizsgálatot rendelt az adóhivatalban. A vizsgálat megejtése végett délből Szabó József aljegyző, Bukovszky József és Schwarz Ármin számvevő megjelent az adóhivatalban. Este már kétezer korona hiányt fedeztek fel, ami a fiatal Cséry kezén tűnt el. A pénztáros ekkor kiment a teremből, hazasietett apja, Cséry László tanító lakására és ott főlötte magát. Az éj folyamán a súlyos sebesültet Budapestre vitték. Ifjabb Cséry László mulatós ember volt. A nagykörösi Katona vendéglőben nem egyszer rendezett olyan dárídókat, hogy napokig beszéltek róla a kisvárosban. Erre kellett a pénz. Az öngyilkos édesapja nagy tiszteletnek örvend a városban és a törvényhatóságnak is tagja. A vizsgálat az adóhivatalban tovább folyik, mert azt hiszik, hogy nagyobb összegek is eltűntek.

— A jubiláló főhadsegéd. Bécsből jelentik: Mikor a katonai iroda főnöke Bolfrass főhadsegéd ma megjelent az uralkodónál, hogy megtegye szokásos napi jelentését, a király átadta neki bronzból készült lovasszobrát, amelynek márványtalapzatára aranybetűkkel ez van írva: Bolfrass gyalogsági tábornok főhadsegédnek, katonai irodám főnökének, belső halálával és barátságos hajlandósággal, 1914. május 14. I. Ferenc József. A király kegyes ajándéka annál inkább megörvendeztette a főhadsegédet, mert az uralkodó ma különösen jól érezte magát és jó színben volt. Üdvözlő levelet kapott a főhadsegéd Ferenc Ferdinánd trónörökösötől és Vilmos német császártól is.

— Elhagyott gyermekek az utcán. A baltéri rendőrszem ma délután hat órakor három síró gyermeket talált az utcán. A gyermekek, két fiú és egy leányka, tanácstalanul zokogtak az utcán, mire a rendőr bekísérte őket a városházára, itt kiderült, hogy a gyermekek szülei elváltak és az asszony gondozására voltak bízva. Az apa, akinek egy pin-csehelyiségben fa és szénüzlete van, a házasság-ból származó negyedik gyermeket tartja magánál, a többiek eltartására azonban képtelen volt és így azok az anyjuk felügyelete alatt éltek hat hónap óta. Az anyát ma kilakoltatták lakásából, mert nem tudott házbért fizetni és a kétségbeesett asszony gyermekeit magukra hagyva vidékre utazott, hogy szolgálatba álljon. Minthogy a rendőrség meggyőződött róla, hogy az apa tényleg képtelen gyermekei eltartására, Bittner Róbert rendőrkapitány intézkedett, hogy az apróságokat ideiglenesen a gyermekmenhelyen helyezték el.

— Döntő mérkőzések a Pikárd cirkuszban. Óriási érdeklődés és kíváncsiság előzte meg a mai előadást, főleg a nagy díjbirkózást. Amit csak tetőzött ama körülmény, hogy Fritz Müller, Európa bajnoka előző estei eséséért Czájától revancsot kért, amit meg is kapott. Ezen mérkőzés Fritz Müller határozott kívánságára történt, mivel a szerdai legyőzését nem tartja szabályszerűnek. Ezt azzal indokolja, hogy Czája kihasználta azt a pillanatot, amikor ő máshová figyelt és a váratlanul alkalmazott fogásra nem volt elkészülve. Fritz Müller 200 koronát deponált a zsüri kezéhez, kijelentvén, hogy Czája Józsefet 1 órán belül szabályszerűen 2-szer 2-vel teríti. Fritz Müller elfeledt 1 óra hosszat tartó küzdelem után egyszer sem tudta két válla teríteni. — Ma este három pár mérkőzik: Paradanoff Czájával amerikai szabad fogással, Fritz Müller X ismeretlen alarcossal és az ujonnan jelentkező Szalay Imre, a Gambrius vendéglőse Tusnayval.

— Gyermekek kocsik, tolókok, gyermek-azékek, legolcsóbban Hegedüs cégnél. 1321

— Az aradi mű- és kereskedelmi ker-tészek nagy virágvásárja folyó hó 16., 17. és 18. án, a Kazinczi-utcai polgári iskola torna-termében (bejárat a Kazinczy-utcai kapun) lesz megtartva, melyre fölhívjuk olvasónk figyelmét. Szabad bemenet. 2928

— Adomány a szegénytanulóknak. Az aradi Kossuth-asztaltársaság a megtartott jótékony-célú sorsjátékának jövedelméből 178 koronát juttatott a szegénytanulók egyesületének. A nemes adományért ez uton is köszönetet mond Hauser ezredesné, elnöknő.

— Pap Lajos fogorvosi gyakorlatát Andrásy-tér 20. szám alól, Andrásy-tér 7. szám alá (Réthy-ház, Minorita-templommal szemben) helyezte át. 2926

— Bérma ajándékok kiváló minőségben tulhalmozott raktár miatt mélyen leszállított legolcsóbb áron Weinberger Ferenc ékszerésznél, Andrásy-tér 20. Fischer Eliz-palota. Telefon 439. 3063

— Női gummiköpenyek legjobb angol gyártmány, ára már 25 koronától kezdve rendkívül nagy választékban Radó Gyula áruházában. 2057

— Keresk. tanfolyamomat Lázár Vilmos-utca 2. sz. a. Földes-palota mellett helyeztem át. Nappali és esti tanfolyamok. Díjtalan állás-közvetítés. Engel Mór tanfolyamvezető. 657

— Legelegánsabb gyermek- és fiu-kosz-tümök és felöltők Hirsch Antal uriszabó üzle-tében Arad, Andrásy-tér 22. kaphatók. Olcsó szabott árak. Telefon 677. 1557

— A közelgő bérmlásra arany, ezüst ékszerek, órák a legszerűebbtől, a legelegán-sabbig, igen mérsékelt árakban és nagy választékban szerezhetők be Igaz Sándor ékszerész-nél Andrásy-tér, Minorita-palota. Telefon 321. Alapítva 1902. 3105

— Gyermekkocsi gyári raktár Fischer-féle Nagyaruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischernél legfinomabb, legmodernebb és legelegánsabb gyermekkoszik 20%-al olcsóbbak lettek.

— Sokszorosítások, írásmunkák, fogal-mazványok, beadványok, fordítások magyar-, német-, francia-, angol nyelvben legjutányo-sabban elvállal Engel írógépvállalata, Lázár Vilmos-utca 2. 657

— Ügyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— Vidékiek bármily megbízással a Mes-senger-Boy vállalatához bizalommal fordulhat-nak. Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816.

TANÜGY.

(—) A hitoktatók fizetése. Budapestről jelentik: Jankovich Béla kultuszminiszter — mint a Keleti Értesítő jelenti — 32268—V. 1914. számú rendeletében rendezte a középiskolai hitoktatók díjazásának kérdését, amennyiben hivatkozással a középiskolai törvényre elren-delte, hogy az iskolaigazgatók a hitoktatók díjazásáról szóló nyugtákat minden akadály nélkül láttamozhatják még az esetben is, ha a hittant a tanulók anyanyelvén tanították.

A közelgő nyári idény küszöbén

elköltözés, lakásváltoztatás esetén tisz-telettel kérjük előfizetőinket, hogy lak-cimüket — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal a lap pontos szétküldése szempontjából idejekorán közöljék. Külföldre való költözködés esetén a portókülömbözet szí-ves megtérítését kérjük.

TARKASÁGOK.

(Biztatás.) A faluban új gyógyszerár nyílt meg, amelynek tulajdonosa — eleget téve a fa-lusi barátkozás szokásának — nem érte be azzal, hogy a kenőcsök, főzetek és porok ármádiájában várja a vevőket, hanem szeretettel és barátsággal meginvitált minden valamire való falubeli embert. A falu legvagyonosabb öreg gazdáját is, amikor összetalálkozott vele, így invitálta:

— Remélem gazduram, hogy ezután nem jár a szomszéd községbe patikaszerért, hanem csak nálam vásárolja, ha kell valami.

— Hát patikus ur — fohászkodott az öreg gazda — ha az uristen ilyen jó egészséggben és erőben megtart, mint eddig, hogy hála az egek-nek még sose volt beteg a házamnál, hát akkor csak magánál vásárolok orvosságot.

(Házassági ok.) A zajos társaságban egy fiatal ur és egy kedves, de nagyon is komoly ter-mészetű ifjú leány került egymás mellé. Egy da-rabig elbeszélgettek, azután azonban hosszú hall-gatás állt be. Végre is a fiatal ember szólalt meg:

— Miről gondolkodik?

— Igazán nem gondoltam semmi különösré.

— De hiszen már husz perce egy szót sem beszél.

— Nem volt mondani valóm.

— És kegyed sohase beszél, ha nincs mon-danivalója? — érdeklődött élénken az ifjú.

— Soha.

Az ifjú gavallér valóságos extázisban tört ki:

— Drága nagysád, hiszen maga valóságos angyal! Hiszen ha ez így van! Engedje meg, hogy megkérdejem: akar a feleségem lenni?

SPORT.

+ AAK-AMTE. Az Aradi Atletikai Klub kiváló formában levő csapata vasárnap az Aradi Munkás Testedző Egyesület csapatával mérkő-zik. A mérkőzés érdekes sporteseményt ígér, mert az AMTE ép az AAK-al szemben ját-szotta ki eddig legjobb formáját és érte el legszebb eredményét. Minthogy ép a helybeli riválisok találkozása produkálja a legszebb küzdelemét, ezért a vasárnapi mérkőzés nagyon érdekes sportélményt ígér.

+ Az Aradi Vívó Klub házi kardvívó handicap versenyének Boros dr., Gabos dr., Osorogár, Eckhardt, Gábor, Moldován, Petrán, Török és Vaszi a résztvevői. A versenyzők közül Boros dr., Gabos dr., Gábor, Török és Petrán az idén lefolyt délkerület kardvívóver-senyen érték el szép eredményeket, a többi nevezők ez alkalommal először lépnek a kö-zönség elé. A versenybíróság elnöke Hámany László dr. országgyűlési képviselő, tagjai Avarffy Géza és lovag Mayone Vincenzo lesznek. A verseny pnteken este fél 7 órakor veszi kez-de-ét a klub Zrínyi-utca 2. szám alatti helyi-ségében. Belépti-díj nincs, csupán az 50 fillé-res program megvétele kötelező.

+ Az Aradi Torna Egyesület füles labda csapatának tagjaival ezután is közlöm, hogy a traininget a telepünkön minden hét kedd, csüt-törtök és szombat délutánján fél 6 órakor tart-juk és e hó 16-án szombaton délután megkezd-jük. Akik a szegedi tornaünnepélyen részt vesznek és a füleslabda csapatnak tagjai, fel-kérem, hogy fenti napokon pontosan megje-len-jenek. Erbeszkern Sándor cs. kapitány.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tőzsdei ártáblázat.

Budapest, május 14.

Készárú.

Amerika egyenlővel magasabb. Kínálat, vétel-
kedv gyengébb, szilárdan tartott árak. Elkelt 5000 mm.

Határidő.

	Déli sávlat	2 órai sávlat
Buza 1914. májusra	13.91—13.92	13.91—13.92
Buza 1914. októberre	12.21—12.22	12.22—12.23
Ross 1914. októberre	9.87—9.88	9.88—9.89
Tengeri 1914. májusra	7.38—7.39	7.39—7.40
Zab 1914. októberre	8.20—8.21	8.22—8.23

Az árak 50 kilónként számítva.

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona ártékben.) 1914. máj. 14. Buza 75 kilogrammos 26.40—26.50, 76 kilogrammos 26.60—26.70, 77 kilogrammos 26.80—26.90, 78 kilogrammos 27.00—27.10. Ross (prima) 20.10—20.80, (közép) 19.70—19.90, Árpa (söröző) —, (takarmány) 13.70—13.90, Zab (prima) 14.40—14.60, (közép) 12.70—12.80, Tengeri régi (magyar) —, új 13.60—13.80, (román) régi 14.60—14.70, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 6.50—6.60, (rózsás) 6.80—7.00

Felső szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1914. évi május 15-én:

C. Bérlet.

C. Bérlet.

Komjáthy Mici bucsufelléptével:

Tündérlaki lányok.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta: Heltay Jenő. Rendező:
Szendrey Mihály.

SZEMELYEK:

A báró Bergné Boriska	Szendrey M. Follinusz E. Harmath J.	Manci Sári Pázmán	Nógrády M. Komjáthy M. Delli Lajos.
-----------------------------	---	-------------------------	---

Kezdete este 8 órakor.

NYILTÉR.

Limbbeck János és Fia

első m. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetés-rendező
intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 97.

Özv. rajkai Friebeisz Miklósné szül.
kézdivásárhelyi Vásárhelyi Vilma, úgy
a saját, valamint az alulírott és összes
rokonság nevében is mély fájdalommal
tudatja a szeretett és felejtethetetlen jó férj

rajkai FRIEBEISZ MIKLÓS

nagybirtokos, Aradvármegye törvényhatóságá-
nak bizottsági tagja, Aradvármegyei Gazdasági
Egyesület alelnöke, Arad-Csanádi Gazdasági
Takarékpénztár igazgatósági tagja, stb.

f. évi május 14-én d. u. 1 órakor, életé-
nek 59-ik s boldog házasságuk 37-ik évé-
ben történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai május
16-án d. u. 1/3 órakor fognak József fő-
herceg-ut 14. sz. házból róm. kath. szer-
tartása szerint, a helybeli felső temetőben
lévő Vásárhelyi sírboltba ideiglenesen nyu-
galomra tétetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat pe-
dig május 19-én, d. e. 10 órakor fog a
főt. Minorita-atyák templomában az egek
Urának bemutatni.

Nyugodjék békében!

Arad, 1914. május hó 14-én.

kis- és nagy-jeszenai Jeszenszky Ferenc, kis- és
nagy-jeszenai Jeszenszky Manó, kis- és nagy jeszenai
Jeszenszky Elemér, kis- és nagy-jeszenai Jeszenszky
Andor, kis- és nagy-jeszenai Jeszenszky Rezső, kis-
és nagy-jeszenai Jeszenszky Iván, unokaöccsei és
családjaik. kézdivásárhelyi Vásárhelyi Rezső, özv.
felső-teszéri Hoffbauer Sándorné, kézdivásárhelyi
Vásárhelyi Géza, kézdivásárhelyi Vásárhelyi Jó-
zsefné, kézdivásárhelyi Vásárhelyi István, sógorai,
sógorinói és családjaik.

41

György

Menyhért és Társa

Női

Felöltők

áruháza Arad, Andrassy-tér
8. szám. (A Minorita tem-
plom bejáratával szemben.)

Legujabb tavaszi újdonságaink u. m.:

Angol felöltők

Divat köpenyek

Selyem és brochee köpenyek

Angol kostumeok

Leány kostumeok

Divat aljak

Blouseok és Pongyolák

teljes választékban megérkeztek. 1164

Szabott ár! Telefon 8-55.

A tisztviselők és katonatisz-
tek bevásárlási r. t. szer-
ződéses szállítója. :: ::

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett leányom
temetésén megjelenni szivesek voltak s
virágküldeményükkel s részvétük kifeje-
zésével fájdalommat enyhíteni igyekez-
tek: fogadják ezuton hálás köszönetem
kifejezését.

3208

Özv. Balta Illésné.

Dr. Králitz Lajos

és

Dr. Lukácsy Lipót

ügyvédek irodáikat

1914. évi janus hó 1-től kezdődőleg
Forray-utca 2a) szám (Lukácsy-ház)

teszik Által.

3201

Herceg Sulkowski József Mária ur ura-
dalmainak központi irodája továbbra is
Salacz-utca 6. sz. alatt marad.

Szőlőgazdasági
cikkeink

nagybani raktárát ajánljuk az érdekelt
birtokosság becses figyelmébe, mint
amelyek megbízhatóság és hatékonyság
tekintetében a legmesszebb menő köve-
telményeknek teljesen megfelelnek.

Rézkénpor 12%

levél és fűrt peronospora ellen.

100 kiló 36.— korona.

25 " 9.50 "

Kilónként —.45 "

Kénvirág

Oidium ellen.

100 kiló 24.— korona.

25 " 6.50 "

Kilónként —.30 "

Nicotinsulfat

szőlómoly ellen.

1 üveg 133 gm. tart. 4.— korona.

Tabicotin

„Emulsió“

gyümölcsfa hernyók és szőlómoly ellen.

100 kiló 120.— korona.

25 " 32.— "

Kilónként 1.50 "

5 kilós postabádóg 8.50 "

Fenti Emulsióból 100 liter vízhez 2 kiló veendő
és így 100 liter kész anyag ca 2.50 koronába kerül.

Vojtek és Weisz
drogueria és parfümeria üzlete
3091 Arad.

Nyomtatványok

osinos kivitelben készülnek az Aradi
nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy angol uri szabó üzletemet Eötvös-utca 5. alá helyeztem át.

Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi divatszöveteket a legnagyobb választékban. Mintákkal készséggel szorgalmak. A nagyérdemű közönség pártfogását kérve maradok kiváló tisztelettel!

Klein Ferenc,
angol uri szabó.

Kereken kijelentem, hogy az

és **PUCH** kerékpárok, u. m.
PFAFF varrógépek csak
HAMMER VILMOS
műszerésznél kaphatók, Szabad-
ság-tér 5-6. Telefon 96. — **TE-**
MESVÁR Erzsébetváros, Hu-
nyadi-ut 14. szám. 9181

Permetező javítások
elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi
kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy csapón alkalmazott zuhany mindig friss, hide levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miként a víz is mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszázó baktériumok az aknától elzártnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagynak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa alkatrész mellőztetik, mert ezek viznyálka képződik ami a kolera, tifusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyész telepeivé változhat. 1121

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tüzfecskendők.
Patent borszivattyuk.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyu készítőnél
Arad, Rákóczi-utca 27.
(Egy tanonc felvétetik.) Perme-
tező javítások elfogadtatnak.

Üzletáthelyezés!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a mai naptól kezdve üzletemet a zsidó-templom épületből az

Asztalos Sándor-utca 8. sz. alá

(volt Spielmann-házba) saját házamba helyeztem át. Üzletemben mindenféle déli gyümölcs, narancs, citrom, zöldség ujdonság, főzelékek, kóser füstölt hús, virsli, lipői túró, felvágott, legfinomabb gyümölcsök, finom tearumok és menesi butellás borok és kőbányai sör zárt palackokban kaphatók. — Dunai és tiszai halak naponta friss állapotban fognak üzletemben elárusítani. A t. közönséget felkértem, ha élő halakat óhajt vásárolni, ugy minden hét csütörtök délutánján szíveskedjék üzletembe elfáradni, ahol az érkezett halakat élő állapotban megtekintheti. — Szíves pártfogásért esedezem. Kiváló tisztelettel 2861

Luttwák József

Asztalos Sándor-utca 8. sz.
Az Árpád-téri üzletberendezéssel.

298—1914. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a rendőrök, hivatalosok és tűzoltó legénység 1914. évi nyári ruha szükségletének szállítása iránt folyó év május hó 18-án d. e. 1/11 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: a gazdasági hivatalban megtekinthető árjegyzék szerint.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen részt lehet venni írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bannom-pénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

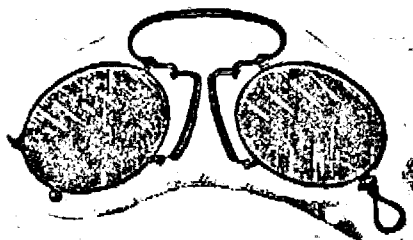
Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1914. évi május hó 4-én tartott üléséből.

A gazdasági széke.

Grosz Sándor

szakeptikus Arad, Szabadság-
tér 17. szám földszint udvarban.

Ajánlom a n. é. közönség szíves figyelmébe szépen berendezett és dusan felszerelt optikai raktáramat, továbbá első osztályú üveg- és valódi hegyi kristály lencseimet.

Készítek mindennemű szemüvegeket, orrcsipeket és lorgnieteket, ugyszintén szemüvegeket orvosi rendelet szerint a legpontosabban.

Elvállalok optikai javításokat és vidéki rendeléseket pontosan és olcsóbban mint bárhol. 8001

3800 bolgár

100 évnél idősebb! R balkán nép keménysege és ezen magas életkornak teljes erőben való elérése titka: a —

„YOGHURT.”

Ez egy tejből készülő, rendkívül táperejű étel, mely a szervezetre csodálatos erősítő és gyógyító hatással van; nagyon egyszerű a készítési módja, amellyel ropant olcsó, mert házilag előállítható tiszta tejből. — Irjon azonnal egy levelezőlapot **BAUMANN tejgazdasága, Nagyszombat 2.** címre és ingyen kapja meg „A YOGHURT jelentősége mint táp- és gyógyszer” című füzetet. — Azonkívül kap 5 phiola „Baumann-féle YOGHURT-ferment”-et (elegendő 5 liter Yoghurt előállítására) és utasítást a bolgár Yoghurt készítéséhez, ha 1 korona 60 fillért is beküld bélyegeken vagy postautalványon. 9409

Megnyilt

a teljesen újonnan berendezett
Haggenmacher-sörcsarnok
étterem és szálloda

Radnai-ut 1. szám alatt.

Kitűnő étek. Kiváló hegyaljai borok. Frissen csapolt kőbányai sör. Tiszta szobák! Figyelmes kiszolgálás. Olcsó árak!

Szíves pártfogást kér

Armbruster Lajos

Nem az éhség a
legjobb szakács,
hanem a tapasztalat.

A mások tapasztalatait szerencsésen értékesíteni, az az okos feladata. A háziasszonyok, szakácsmesterek, szakácsnők milliói egyetértenek a dr. Oetker-féle praeparátumok dicséretében; az évek hosszú során szerzett tapasztalat megtanította őket a dr. Oetker-féle süttőport, vaniliacukrot, puddingport, guszint, regina-zselatint és befőtport értékelni s a fiatal és okos háziasszonyok megalapozták háziasszonyi hírnevüket s főzési segédesszükök állandó, ügyes használata. Tiszta konyhapalackon állandóan készenlétben tartják a csinos Oetker csomagokat és az Oetker-féle szakácskönyvet a sohasem jönnek zavarba, ha éppen ebéd előtt kopogtat egy kedves vendég hőfőnéi laboratóriumok ajtaján, amelyben alumínium, tiszta nikkel, vagy porcellán retortákban ambróziát nektárt készítenek szeretett fűszereik számára. 1618

Telefon 595.

Költözködők figyelmébe.

Ajánljuk nagy választékú jól berendezett modern villanycsillárainkat, ugyszintén elvállalunk villamos és gázcsillárok átszerelését leggyorsabban és legintényosabban. Szíves megkereséseket kérünk:

Pálincás Lajos és Társa

villanyműszerészek 1803

Arad, Deák Ferenc-utca 7.

Batthyány-utca 33. szám alatti

Hazám-kávéház
azonnal átadó

Illés- és Kosár-utcai sarok-üzlet

KIADÓ.

Bővebbet:

Reusz Sándor

sörraktárában Aradon,
Boros Beni-tér 5. sz. 8128

Nagymennyiségű

maculatura

eladó.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Árc-krémek
Illatszerek
Kőlgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Hajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor „ „ „ 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 8 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiírására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb feketehajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy hajszálát a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kap hatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Az Aradi Közlöny

apróhirdetési levelezőlapja, valamint az

Aradi Nyomda Részv.-Társ.

kiadásában megjelent

nyomtatványok,

(postakönyvek, tartozik-követel zsebfüzet, ügyvédi nyomtatványok, stb.) kaphatók

Barna Béla

hírlap és hirdetési irodájában ARAD, Atzél Péter-utca 1 szám Zrínyi-utcai oldal. — Telefon szám 398.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villanyos villágítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fűsodényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkekét. 461

Csanádpalota község előljáróságától.

1449—1914. sz.

Hirdetmény.

Alólírott községi előljáróság közhirrre teszi, hogy Csanádpalota község tulajdonát képező s az emeletes községháza földszinti helyiségében levő italmérési joggal bíró „Millenium” nagyvendéglő a hozzátartozó lak- és egyéb mellékhelyiségekkel, továbbá 2 bolthelyiség a hozzátartozó mellékhelyiségekkel 1914. év május hó 23-án d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen 1914. évi november 1-től számítandó 6 évre haszonbérbe fog adni. Kikiáltási ár:

a Millenium vendéglő 3200 K
I-ső bolthelyiség 1060 K
II-ik bolthelyiség 240 K

Az árverési feltételek az árverés napjáig a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Csanádpalota, 1914. május 16.

Nikolich Aurél s. k.

3206

jegyző.

Asztalos Mátyás s. k.

bíró.

9763—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi ministerium 65247. II. B. számú rendelete értelmében közhirrre teszem, hogy újabban két fajta lőpor lett forgalomba hozva, melyek egyike „Rauchloses Jagdpulver Nr. 6” felírással fekete színű lapos szemecskékből van alkotva s 9 mm. s ennél nagyobb öbr agyságu kemény köpenyes (acél, nikkel vagy réz) golyós tültések céljaira van rendeltetve, míg a „Rauchloses Jagdpulver Nr. 7” felírású, mely rózsaszínű gyömbölyded szemecskékből áll csak sűrített levegő céljaira használható.

A 6-os számú vadászlőpor egyelőre csak 1/4 kg.-os, a 7-es számú azonban úgy 1/4, mint 1/2 kg.-os bádogdobozokban kerül forgalomba és pedig a 6-os világos barna, a 7-es pedig rózsaszínűekben.

A bádogdobozok ugyanolyan alakúak és szerkezetűek, mint a hadügyi kincstár által eddig forgalomba hozott 1-5 számú füstnélküli vadászlőporok dobozai.

A 6 és 7 számú lőporok dobozai ezuttal is, a tartalmuknak megfelelő jelzéssel s a lőpor rendeltetésére vonatkozó felírással vannak ellátva. Fel vannak tüntetve továbbá a dobozokon a lőporfajták legfontosabb alkatrészei, a használatra vonatkozó utasítással egyetemben.

A m. kir. belügyministerium eme 6 és 7 számú lőporfajták árát, valamint az eddig áruba bocsájtott 1-5 számú lőporok árát is a további intézkedésig következőleg állapította meg.

1. a kincstári raktároktól hatóságilag engedélyezett viszontelárulók részére nagyban (legalább 5 kgr.) szállított lőpor.

1/4 kgr.-os dobozokban, dobozonként . . . 6 K. 60 f.

1/2 kgr.-os „ „ „ 8 „ 40 f.

2. viszont elárulásoknál, kicsiny 5 kgr. on aluli mennyiségben való vétel esetén a lőporfajta ára:

1/4 kgr.-os dobozokban, dobozonként . . . 7 K. 80 f.

1/2 kgr.-os „ „ „ 8 K. 75 f.

Arad 1914. évi május hó 5 én.

Green,

főkapitány.

Használt ólom megvételre keresetlik.

Lázár Jenő

vizsgázott fogtechnikus.

Fogtechnikai terme

ZRINYI-UTCA, Br. BOHUS-PALOTA II. KAPU.
Szabad lifthasználat. Telefon 993. szám.

Foghuzás. Műfogak. Fogtömés.

Apró hirdetések.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadói hivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

„Együttérzés”.

Levél ment. Kishirdetés fizetve lesz. 3107

Torontál.

Jövedeleddet örömmel várom. Kolozsvár koczkázatos lett volna. Otthon majd levelet találsz érkezésed napján. Ezer. . . 3216

ALKALMAZÁST KERES.

4 polgárit végzett szép írással bíró fiatal ember, ki jelenleg is alkalmazásban van, irodai alkalmazást keres június 1-re. Cím a kiadói hivatalban.

Tisztességes, megbízható erős, egészséges férfi, magyarul, románul beszél, ír és olvas, házi-szolgának ajánlkozik. Leveleket a kiadói hivatalba kér: „Háziszolga” címre.

Ügyes szakácsnő

Jó bizonyítványokkal azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadói hivatalban. 3214

ALKALMAZÁST NYER.

Gépiró és könyvelőnő kerestetik azonnali belépésre. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével e lap kiadói hivatalába küldendők „Gyors” jelige alatt. 3211

Tanulók

borfiu tanoncnak felvétetnek a „Fehér Kereszt” éttermében. jelentkezhetni az irodában. 3215

Irnok

ki magyar és német levelező felvétetnek Luttwák Józsefnél, Asztalos Sándor-u. 8. 3217

A legjobb minőségű

gyertyánfa-bábuk és 1-ső oszt. „Lygnum-sanktum” teke-golyók nagy választékban kaphatók
Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Védki megrendelések gyorsan és pontosan ellátva. 1547

Bejáró szakácsnő

kerestetik. Deák Ferenc-u. 9., I. em. jobbra. 3200

Keresek

fiatal fűszerkereskedő segédet június 1. belépésre, magyarul, németül, románul perfect kell beszélnie, biztosan és jól számolnia. Választ csak a megfelelő kap. 8 nap az ajánlat beérkezése után. Cím Hirschmann, dohánygyárudra Lippa. 3168

KIADÓ LAKÁS.

Nádor-u. 14. sz.

alatt levő lakás mely áll 4 szoba, fürdőszoba és egyéb mellékhelyiségekből augusztus 1-re kiadó, egyrésze albérbe is adható. 3112

3 szobás utcai

modern lakás, zárt balkonnal, előszobával, fürdőszobával és összes mellékhelyiségekkel, azonnalra kiadó. Cím a kiadói hivatalban. 3202

Az Andrássy-téren

az első emeleten, a főtér kellő közepén, egy utcai lakás azonnalra, vagy augusztus hó 1-re kiadó. Bővebbet a kiadói hivatalban.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, utazó és városi bundát valamint mindenféle egyenruhát. Bleier Ignáts, ruhakereskedő Szent Pál-utca 12. 2383

Ritka alkalom!

Alig használt butorok, üveges könyvszekrény, valódi Helm-féle Meidinger-kályha, szecsavágó, billárdasztal stb. eladók. Különböző vaspénstárak vétetnek és eladotnak Rubinstein Mór butorszállítónál Arad, Minorita-palota, telefon 188. szám. 3172

Egy doboz

100 darab hártyalon levélpapír, 50 papír és 50 selyempapír belésű boríték egy koronáért kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében. Telefon 517. 1941

Alágyujtásra való papír

kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadói hivatalában.

ÜZLETEK.

Jóforgalmu

fűszerüzlet családi okok miatt olcsón eladó. Cím a kiadói hivatalban. 3209

Egy

jóforgalmu vendéglő családi okok miatt azonnal eladó. Cím a kiadói hivatalban. 3218

Eladó

egy jóforgalmu korcsma, szállodával együtt családi okok miatt. Érd. deklódni lehet Pécskai-ut 3. 2985

Nagy forgalmu

italmérésli üzlet, házzal együtt sürgősen eladó. Cím a kiadói hivatalban. 3114

Jóforgalmu vendéglő

istálló, ol, szín és egyéb hozzátartozó, mellékhelyiséggel együtt, azonnal eladó. Nagyvárad-ut 4. szám. 3197

KÜLÖNFÉLE.

Ügyes kártyító

ajánlkozik mindennemű e szakba vágó munkák gyors és pontos elkészítésére, saját műhelyében és kívánatra házaknál is legolcsóbb ár mellett. Vidékre ár felemelés nélkül. Stáhl M. Határ-u. 17. sz. Stoll Béla lakatossal szemben 1897

Szőrmék, ruhaneműek,

szőnyegek megóvására ajánlunk molykeveréket 20 és 40 filléres csomagokban, legfinomabb resublimált Naftalint, kiló 1 korona. Terpentin olajat kiló 2 korona. Pachsuli levelet, kiló 3 korona. Rovarport szorító dobozokban 20 fillér, bádóg dobozokban 30 és 60 fillér. Légy irtó szereket, légyfogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszerár Deák Ferenc-utca, Hehs gyógyszerár Batthyány-utca. 1224

Üzlet áthelyezés!

Miután házamban lévő bolti helyiségben volt kölcsönkönyvtáramat beszünttettem és a többi árucikkemet, úgy mint hangjegyeket, hangszerkellékeket, levélpapírokat, névnapi és újévi felkiosztó kártyákat, szentképeket, nagy mennyiségben író- és rajzszerkeket, citera és cimbalom hurokból álló árukat a most is fennálló és dusan felszerelt zongorarártáram mellett helyiségbe áthelyeztem és azokat mélyen lezártított árban az új helyiségben árusítom. Krispin József, Deák Ferenc-utca 28. 3038

Hehs-féle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegromok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárius fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen úgy felbőstetnek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszerár Aradon, Batthyány-utca. 5180

Mindenki olyan öreg, aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regeneratort, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszeráránál. 1224

Bérma ajándékok legolcsóbb beszerzési forrása 3059

Losonczy Lajos és Tsa

órák- és ékszerésznél Szabadság-tér 1. szám.

Arany női órák	12 koronától
Arany nyakláncok	10 koronától
Aranygyűrűk	6 koronától
Arany fűgők	3 koronától
Piu ezüst óra	8 koronától
Nikkel óra láncsal	4 koronától stb.

Szíves pártfogást kér

Losonczy Lajos és Tsa

órák és ékszerésznél.

Yoghurt

Üdit,
Táplál,
Gyógyít.

Naponta frissen készíti az

Aradi Tejesarnok

Házhoz szállítás. Kapható kávéházakban és üzletekben. 2321

Erdély
gyöngye
az Előpataki
ásványviz, el-
ősmert legjobb
üditő és gyógyító ital.

Főraktár:
Éles Arminál,
Aradon,

Félliteres üveg 26 fillér.
Literes „ 36 „

Alvácza kénes hőgyógyfürdő

Arad és Hunyadmegye határán. Vasuti állomás. Pósta, táviró,
május elsején megnyilt.

A századok óta gyógyításra kitűnő eredménnyel használt fürdő hévvizei úgy belső mint külső használatra vannak javasolva.

Belsőleg (ivásra) használva a gyógykút vizét az jótékonyan hat a belek működésére minélfogva székrekedésnél és alhasi pangásnál igen eredményesen használható.

Külsőleg (fürdésre) használva a 38° C hőmérsékletű természetes kénes hévvizet, annak az izmok és ízületek csúszos betegségeinél (csusz, reuma, köszvény, ischias, izzadmányok, csontbetegségek, bénulás) úgy heveny, mint idült alakjainál van bámulatos gyógyító hatása.

Különféle női bajok gyógyítására kitűnő eredménnyel használható a 22° — 82° C. hőfoku víz.

A fürdőközönség kényelmének nagyobb fokú kielégítésére az ősz folyamán tetemes befektetéssel új fürdőház épült, teljesen modernül berendezve, uszodával és kádfürdővel. E fürdők vizét az ujonnan furt kut szolgáltatja, mely 113 méter mélységből tör elő, 38° C hőmérsékletű és nagymennyiségű szén-savat is tartalmaz a kénen kívül.

A gyönyörű nagy parkban épült lakóházakban 50 modernül berendezett szoba áll a vendégek rendelkezésére, azonkívül a fürdő térszomszédságában levő községben is kaphatók lakások. A földénben egy szoba ára havonként 40—80 K. közt változik. Elő- utóidénben (máj. jun. szept. okt.) a szobaárakból 20% engedmény.

A fürdővendéglőben kitűnő ételek és italok. Figyelmes kiszolgálás, olcsó árak.

A hitűkhöz szigorúan ragaszkodó izraelitáknak külön rituális vendéglőjük van.

Állandó fürdőorvos, kitűnő cigányzene, tenisz és tekepályák, fővárosi és vidéki hírlapok gyönyörű kirándulohelyek, nagy gondozott park, kitűnő ozonduz levegő.

Junius elsejétől az összes motorvonatok közvetlenül a fürdő-parknál állanak meg.

Prospektussal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál

Berkovits Izidor,

fürdőtulajdonos.

8157

Új lisztüzlet

ARAD, Simonyi-utca és Szabadság-tér sarok.

A mélyen tisztelt

Házasszonyok,

Pékek,

cukrászok,

kereskedők

szíves figyelmébe ajánlom, hogy a hirneves

Temesvári Múmalom r.-t.

és az **Első Nagyszentmiklósi Malom**

Prochaska Ede Fiai

malmainak őrlményeit (liszt, dara és korpát) állandóan raktáron tartom és nagyban és kicsinyben árusítom.

!! A Nagyszentmiklósi „Erőliszt“ kiváló kenyérliszt!!

Tegyen egy kísérletet!

Ugyanitt kapható naponta friss „Dózsa“ kenyér és „May“-féle sütemény, továbbá rizs, köles, tengeri, élesztő, só, stb. stb. **legolcsóbb napi árban.**

Kiváló tisztelettel:

3210

Weisz Márkusz

ARAD, Simonyi-utca 1. szám.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

===== **ARAD.** =====

KOSZTÜM UJDONSÁGOK

cottelen, pepita és más divatszövetekből
legjobb szabás már 35 koronától kezdve.

Legujabb divatu női felöltők

Rövid divatfelöltő,
Sportkabátok,
Selyem felöltők,
Fehér kabátok,
Gyermekek felöltők,

Leányka ruhák,
Bluzok,
Pongyolák,
Aljak,
Lüster- és gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

1864

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.